

ŽELEZAR

JESENICE, 3. julija 1965
LETO VII

Poština plačana v gotovini
Številka 27

Gradnja energetskega voda

Za valjarno Bela bomo potrebovali veliko hladilne savske vode. Zato gradimo energetske vod z ostalimi napravami, da bi zadostili tem potrebam in tudi potrebam ostalih obratov na Jesenicah. To je potrebno tudi zato, ker bo treba sedanje rake prej ali slej porušiti, da bi pridobili prostor za novo aglomeracijo, saj so že pričeli s pripravljalnimi deli.

Za dovod hladilne vode gradimo več objektov, ki so potrebni za čiščenje, dovod in prečrpavanje vode:

— čistilna naprava, ki jo gradimo poleg sedanjih rak nasproti skladišča HVŽ,

— energetske vod (temelji in cevovodi) do kisikarne ter od kisikarne do energetske postaje na Belškem polju,

— energetske kanal in energetske postaje z akumulacijskim bazenom na Belškem polju.

Gradbeni dela so na energetske vod zaključili s 1. julijem. Rok za čistilno napravo in energetske postaje pa je 1. avgust. Kljub vremenskim neprilikam, ki so onemogočale normalen potek dela in povzročile veliko izgubljenega časa, so gradbeni podjetja s pospešenim delom uspela skoraj v celoti nadoknaditi zamujen čas; od srede maja do srede junija so zabeležili od normalnega delovnega časa kar 80 % deževnih ur.

Trasa energetskega voda, ki dvakrat prečka strugo Save,

je dolga 3,5 km. Temelji in fiksne točke, ki bodo fiksirale cev energetskega voda, si sledijo na vsakih 10 m, ponekod pa tudi manj. Gradnja temeljev in stebrov je bila zelo problematična, predvsem v zgornjem delu trase, na kar je vplivalo:

— stopnja utrjenosti novega nasipa z Jesenic na Belško polje,

— zelo razgibana oblikovitost terena,

— onemogočen dostop motornim vozilom in strojem,

— razne spremembe zaradi nesmotnosti prvotne trase na določenih krajih.

Vsa večja gradbeni dela kot so izkopi in betoniranje je bilo treba opraviti ročno in pod težkimi delovnimi pogoji. Težave smo imeli s »svinjami« in odgorki (lešom), ki ponekod še niso bili popolnoma ugasnjeni. Temelje in stebre smo betonirali s pomočjo lesenih in pločevinastih žlebov ter pločevinastih cevi, po katerih smo spuščali beton v gradbene jame ali v

(Nadalj. na 2. strani)



Ob jutrišnjem prazniku borca

Spet praznujemo dan borca in se spominjamo sto tisočev naprednih Jugoslovancev, ki so med drugo svetovno vojno zgrabili za orožje in se uprli mnogo močnejšemu okupatorju in njegovim sodelavcem. Spominjamo se junaških borcev, ki so se z nadčloveško močjo borili za osvoboditev naše domovine, to je za boljše in srečnejše življenje nas vseh. V mislih imamo tudi tiste borce, ki so v tej veličastni štiriletni narodnoosvobodilni borbi žrtvovali svoja življenja in jih danes ni več med nami.

Letošnji praznik dan borca je še pomembnejši, ker praznujemo 20. letnico osvoboditve. Na vseh proslavah, ki smo jih že in jih bomo še organizirali v počastitev te pomembne obletnice, se spominjamo borcev iz naših brigad in odredov. Spomini na borbe naših partizanov ter na zmagovito pot do težko pričakovane svobode pa so še močnejši kot kdajkoli prej. V letošnjem jubilejnem letu, ko praznujemo 20. letnico osvoboditve, s ponosom govorimo o ljudeh, ki so se v najtežjih časih odločili za oborožen odpor in se priključili naprednim borcem, čeprav so vedeli, da pot do končnega cilja, to je do osvoboditve, ne bo lahka in da bo treba marsikaj žrtvovati.

Toda borci, ki so v majskih dneh leta 1945 prikorakali v naše kraje kot osvoboditelji, niso legli k počitku, ampak so se lotili obnove porušene domovine, nato pa izgradnje nove Jugoslavije. Boj za izgradnjo socialistične Jugoslavije traja že dvajset let in lahko trdimo, da smo z velikimi napori dosegli na vseh področjih lepe uspehe.

Ob jutrišnjem prazniku borcev čestitamo vsem nekdanjim borcem iz partizanskih odredov in brigad, aktivistom na terenu ter vsem, ki so s svojim požrtvovalnim delom prispevali, da danes lahko živimo svobodno in mirno življenje.

-or

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNE RAVNE

V ravenski železarni bodo do jeseni generalno popravili in rekonstruirali električno obločno peč, ki je reparacijskega izvora. Njeno zmogljivost bodo povečali s 4 do 5 ton na 5 do 6 ton vložka za eno šaržo. Z rekonstrukcijo te peči bo topilnica pridobila še en agregat, katerega zmogljivost se bo povečala za približno 10 %, istočasno pa bodo obnovili vse ostale naprave, tako da bo peč lahko spet neprekinjeno obratovala.

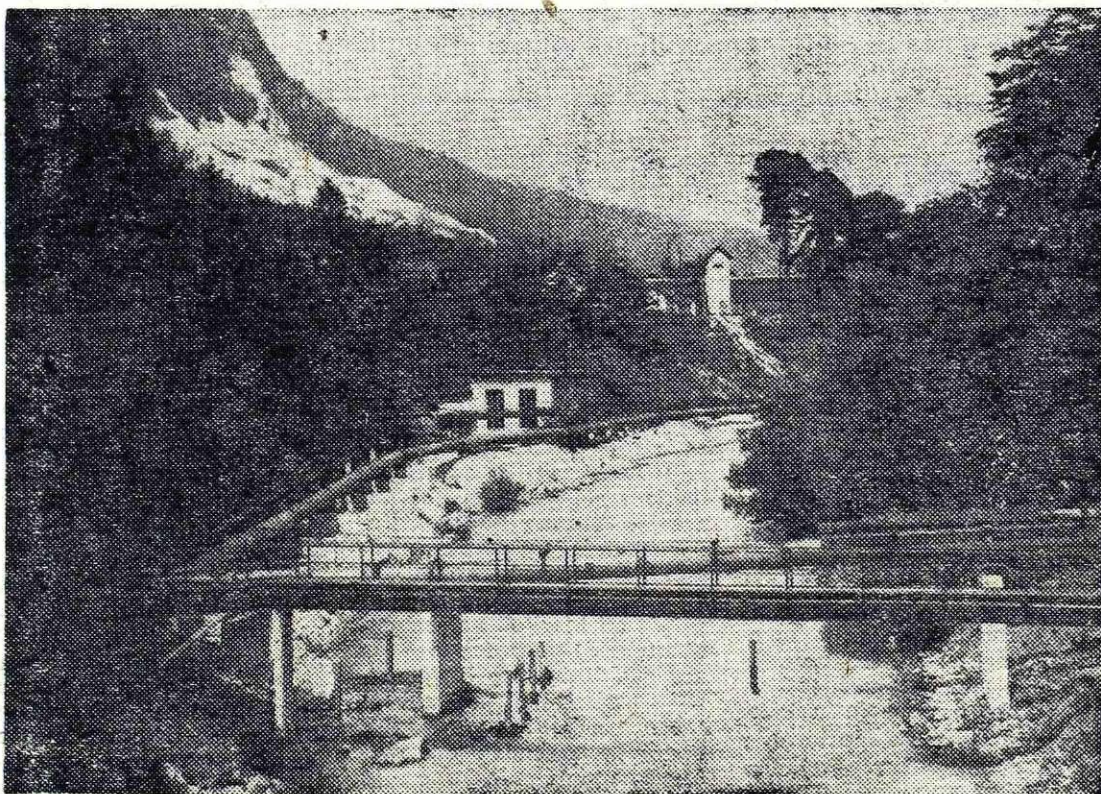
Poleg 4-tonske električne obločne peči imajo v železarni Ravne še 10-tonske in 25-tonske električne obločne peči ter Siemens-Martinovo peč, ki so obnovljene. Za generalno

popravilo pa pridejo v poštev še VF in ASEA peči, ki jih bodo predvidoma obnovili prav tako letos jeseni. Tako bo imela ravenska topilnica generalno popravljene vse naprave in bo lahko nemoteno obratovala.

ŽELEZARNA ŠTORA

V štorski železarni so začeli zbirati zgodovinsko gradivo o življenju v Štorah in delu železarn od njenega začetka. Železarstvo v Štorah in nekdanje rudarstvo segata namreč v prvo polovico 19. stoletja, torej več kot sto let nazaj. Zbrati nameravajo gradivo, ki bi nazorno prikazalo zgodovinski razvoj in urediti lasten železarski muzej.

Milijon ton proizvodnje v valjarni 2400
Reportaža na strani 4 - 5



Energetski vod na Belško polje dvakrat prečka strugo Save

Napredovanje na transportu

V soboto, 19. junija je bil priobčen v Železarni članek Antona Prešerna pod naslovom Napredovanje na transportu. Vsebina sestavka je netočna, ozir. omanjkljiva, trditve pisca potvarjajo dejstva, preko katerih ne moremo in ne smemo molče. Pošteno bi bilo, da bi na tak način opozarjali javnost na morebitne spodrsiljave v delav. samoupravljanju, pa tudi na vplive vodilnih ljudi v EE na odločanje teh organov. Odločno smo za to, da preprečimo vsak osebni vpliv, razne zveze in poznanstva v kadrovskih zadevah. Želimo pa, da bi se tovrstna razprava odvijala objektivno, prikazujoč stvari take kot so v resnici. Ni pošteno vsi dozvedno krivico valiti na druge, sebe pa prikazovati kot žrtve, ki ji je bila prizadejana krivica. Pisec članka je prikazal samo svojo pozitivno stran. Navaja namreč, da je bila njegova prijava na delovno mesto operativca odklonjena zaradi slabega sluha, pozabil je pa povedati glavni vzrok nediscipliniranosti, kar mu je bilo pisмено sporočeno. Slab sluh je bil le eden in ne glavni vzrok od-

Gradnja energetskega voda

(Nadaljevanje s 1. strani)

opaže stebrov. To delo je zelo zamudno, posebno ker je šlo za majhne količine, poleg tega pa je bilo treba cevi premeščati od temelja do temelja. Tudi betonirati temelje v strugi Save ni bilo lahko, saj je bila reka ves ta čas nad povprečnim nivojem.

Vzporedno z gradnjo temeljev nameščajo tudi cevi. Gradbena dela so v glavnem zaključena. Treba je le še podliti ležišča za cevovode, kar bomo opravili takoj, ko bodo zaključena montažna dela.

Darko Kučina

klonitve. Osebna prizadetost bi bila upravičena in bi jo nepoučeni bralci prav razumeli, če bi bilo res samo to, kar je pisec navedel. Postopek pri sprejemanju kandidatov na razpisano delovno mesto je bil torej povsem skladen z našimi internimi pravilniki, statutom podjetja, sklepi DS, zakonit, zato tudi očitki v tej smeri niso na mestu.

Značaj dela na tem delovnem mestu pa terja človeka drugačnih kvalitiet, če teh nimamo, povzroča samo škodo. Nepoučeni bi na podlagi vsebine dopisa imeli nejasno predstavlo o dogajanjih v EE Transport, predvsem o kadrovanju, zato naj ta odgovor pomaga stvari pojasniti. Res je, da so bila ravno za to delovno mesto različna merila, v nekaj primerih pa je posredovala kadrovska služba. To so bili bolj socialno-zdravstveni primeri, ki smo jih v EE ugodno rešili.

Transportna operativna na tehničah predstavlja vablivo mesto, za katero se potegujejo večinoma strokovno nedorasli kandidati, ki v bistvu dela ne poznajo, vedo le toliko, da se pri delu sedi. Docela zmotna trditev nekoga, češ, sedel bo že, podkrepjuje to ugotovitev in dokazuje vso ozkost gledanja in vrednotenja tega delovnega mesta. Prijavljenci nimajo niti solidne splošne, še manj pa strokovne izobrazbe. Nobeden se ne zaveda, da bi moral splošno znanje prinesiti že s seboj, strokovno pa bi pridobil sčasoma na delovnem mestu ob pomoči starejših operativcev. Nikakor pa ti ne bi smeli imeti vloge osnovnošolskih učiteljev. Vseh teh pomanjkljivosti se kandidati v svoji preprostosti ne zavedajo, pri delu se šele izkaže, da niso kos nalogam. Izobrazbena raven je prenizka, to se občuti pri najosnovnejših nalogah, ki bi jih moral kandidat obvladati preden je sploh pomislil na tako delo. Zad-

njih deset let temu problemu ni nihče pripisoval pomembnosti, nihče ni pomislil, da bi bilo potrebno organizirati tečaje, v katerih bi si izpopolnili pomanjkljivo znanje. Pred deset in več leti je bila to obveza, vsi starejši operativci so morali skozi več tečajev, in polagati strokovne izpite. Izvajale so se tudi konsekvence proti tistim, ki zadeve niso vzeli dovolj resno. Pri delu samem se je pokazalo, kako koristni so bili tečaji. Pozneje tega ni nihče več zahteval. Ob razpisih pa ni bilo resnih prijav kandidatov s solidno predizobrazbo, v sili so bili sprejeti tisti, ki so na pogled najbolj ustrezali. V eni stvari bi morali biti vsi enotni, namreč, da je le v strokovnem izpopolnjevanju napredek, naš način kadrovanja pa korak nazaj. Samoupravni organi bodo primorani v tej smeri sprožiti energično akcijo, čeprav bo tu in tam malo zabolelo.

Simon Turšič

JUBILANTI 50-LETNIKI

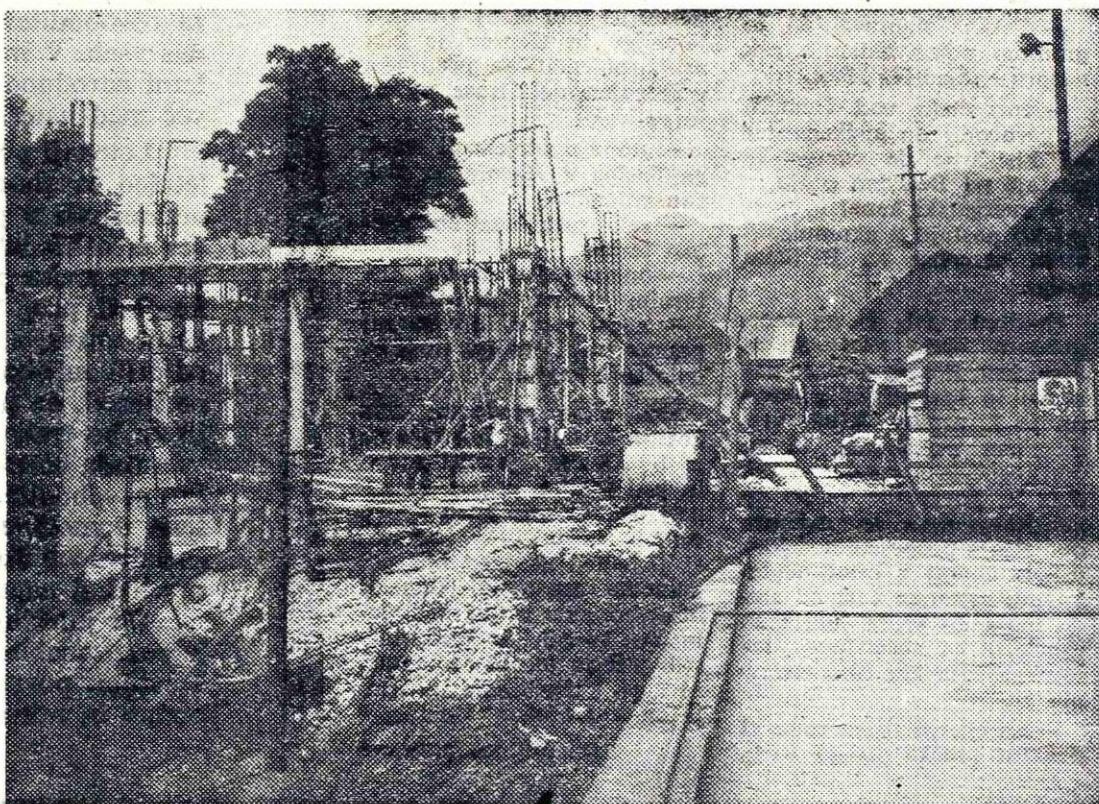
V juliju so in bodo praznovali 50 let rojstva naslednji naši sodelavci: IVAN JEKLIČ, elektropeč — 1. julija; MARIJA TAVČAR, GEŽ — 4. julija; CIRIL URŠIČ, martinarna — 5. julija; inž. IVAN ARZENŠEK, sektor za ekonomiko — 7. julija; JAKA POGACAR, UOS — 9. julija; MILAN DOLINAR, Javornik I — 12. julija; JAKOB LANGUS, promet — 13. julija; IGNAC JERLA, žebljarna — 13. julija; VINKO LAVRIČ, Javornik I — 15. julija; DOMINIK DEREANI, energetsko-gospodarstvo — 16. julija; JOŽE DOMANJKO, plinski generatorji — 17. julija; FRANC PALČIČ, elektro delavnica — 23. julija in AVGUST MENCINGER, mehanična delavnica — 30. julija. Iskreno čestitamo!

OBVESTILO

KRAJEVNA SKUPNOST »PLAVŽ« JESENICE

obvešča vse zainteresirane, da zaradi ukinitve čevljarskega servisa objavlja razprodajo raznih osnovnih sredstev in drugega čevljarskega materiala in sicer v petek, dne 9. julija od 16. ure naprej.

Ogled prodaji namenjenih predmetov bo v sredo in četrtek od 16. do 18. ure v prostorih bivšega čevljarskega servisa na Cesti maršala Tita 43, to je dva dni pred prodajo.



Med energetske gradnje spada tudi čistilna naprava na Savi

Generalno čiščenje po odločbi

NADALJEVANJE TRŽNICA

Doslej so sanitarni organi pregledali le zaprti del tržnice, ki ga upravlja in uporablja podjetje Zarja ter prostore, ki služijo trgovinam v zaprtem delu. Verjetno pa bo treba v bodoče najmanj enako pozornost posvetiti prostoru v odprti prodajni lopi in celotnemu prodajnemu platuju. Kakšno je higiensko stanje prodajnega platoja nad železniško postajo, se najlepše pokaže takrat, kadar je prazen. Stanje splošne higiene na tem prostoru nikakor ni takšno, da bi ne bilo kamen spotike. V poletnih mesecih pa je to tudi nemajhen vir okužb.

Od upravljalca zaprtega dela tržnice prostora pod-

jetja Zarja, so zahtevali sanitarni organi, naj prekrije s protiprašno oblogo ozadje trgovin in tla v pokritih skladiščih ter namesti ventile za mokro pranje zunanjih prostorov. Razen tega mora podjetje nabaviti zadostno število zaprtih smetnjakov in odstraniti iz uporabe nepokrite posode za odlaganje smeti. Podjetje je navodila sanitarne inspekcije upoštevalo.

Da bi dosegli na vsem prodajnem platuju tržnice zadosten red in snago, bo treba marsikaj preokreniti pri prodajalcih in še zlasti mnogo pri kupcih. Ne le tržnica, tudi dohodne poti, včasih pa celo pločniki pred železniško postajo, so pogosto nastilani s česnjevim peclji in koščicami olunki banan in lubenic.

ostanki grozdja in sadnimi ogrizki ter z ostanki vsakovrstne papirnate in kartonske embalaže. Zadostno število smetnjakov na vsem tržnem prostoru naj zagotovi možnost, da bo odpadke kam odlagati, pri obiskovalcih tržnice pa bo treba z vzgojo in sankcijami doseči, da se bodo smetnjakov posluževali. Sanitarna inspekcija ni organ, ki bi lahko zagotovil smisel za higieno tudi pri kupcih in obiskovalcih tržnice. Njena naloga je, da zagotovi pogoje, zaradi katerih bodo ustvarjene možnosti za higiensko poslovanje in vzdrževanje snage. Za spoštovanje reda in snage ter uporabljanje higienskih sredstev pa se bo morala odločneje zavzeti uprava tržnice, pomagali pa

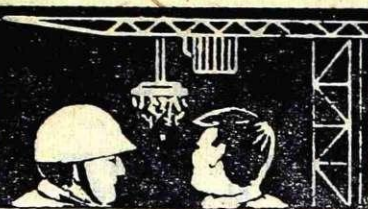
naj bi ji organi javnega reda in morda še kdo.

HIŠNI SVETI

Med odločbami sanitarnih organov najdemo tudi prvi primer, s katerim so nastopili proti hišnemu svetu hiše št. 6 na Cesti revolucije. Od hišnega sveta zahteva odločba, naj izprazni prostor pod stopniščem, ki je namenjen za hranjenje smetnjakov. Več je namreč takšnih primerov, da je v stanovanjskih blokkih zgrajen prostor za spravljanje smetnjakov, pa služi drugim namenom in smetnjaki so postavljeni okrog hišnega vhoda ali kjerkoli na fasadni strani hiše (kot poseben okras najbrž). V bodoče bodo morali izdajati sanitarni organi takšnih odločb najbrž več, ker je mnogim hišnim svetom kaj malo mar, kakšna je manipulacija s smetmi in kako izgleda okolica njihove hiše. Se se dogaja, da stresajo

stanovalci del odpadkov mimo smetnjakov na tla. Polne smetnjake še včasih prevrne otroci ali okajeni posamezniki v nočnih urah. Doslej menda smetnjakov pri nas še nikdar nihče ni pomislil, da se v njih pogosto nabirajo sprijet, prilepljeni ostanki jedi in smeti. Vsaj hišni sveti večjih stanovanjskih hiš, ki imajo hišnike, bi lahko mislili na ločeno odlaganje odpadkov iz gospodinjstva in pepela ter odpadnega papirja. Podjetje Dinos bi lahko organiziralo posebno službo za odvažanje odpadnega papirja, če bi bil le-ta ločeno zbran, hišni sveti pa bi si s takim načinom sortiranja odpadkov lahko zagotovili dodaten vir sredstev za vzdrževanje hiš in njihove okolice. Na odlagališču smeti ob železniškem nasipu bi veter ne vrtinčil listov papirja in jih ne odnašal po bližnji okolici. Takšno poslovanje bi

Nesreče



VALJARNE

JAVORNIK I

Franc Bunderle, valjavec na progi; sodelavcu je pri popravilu proge spodletel ključ in pri tem zadel ter ranil ponesrečenca na lice.

Milislavu Arnavtoviču, brusilcu na rafama stroju, je pri obračanju padla gredica na palec leve roke.

Boris Jensterle, pomočnik pri progi; pri ravnanju ploščatega železa je en del zadel ponesrečenca v nogo in ga opeknel.

Francu Franku, pomočniku pri peči, je pri odvažanju gredic na progo spodrsnilo tako, da je padel in se udaril na koleno leve noge.

Stojče Despotovski, zakladalec pri peči, je prekladal gredice. Gredica mu je zdrsnila iz klešč ter ga udarila na stopalo desne noge.

Zdenko Boštink, pomočnik pri progi, se je med vlačanjem tračnega železa hodil hladit in ko se je vračal, se je zadel v omaro ter se poškodoval nad levim očesom.

VALJARNA 1300

Mirko Gotovac, pomočnik pri likalnem ogrodju, se je urezal na komolec leve roke pri zlaganju pločevine.

Mirko Jeklin, pomočnik pri normalizirani peči, je potegnil pločevino, ki se je obrnila in ga urezala v nadlaket leve roke.

Franc Kutrašnik, skladiščnik, je med transportiranjem rezervnih delov popraviljal vpenjač pri vozu. Ko je žerjavovodja dvignil voz, je ponesrečenec dobil palec leve roke med vpenjače in si ga poškodoval.

Bernarda Noč, prebiralka pločevine; pri prehodu poleg ASEA peči se je premaknila pločevina nad kanalom ter ji poškodovala levo nogo.

VALJARNA 2400

Jože Močnik, valjavec, je hotel rešiti zataknelo pločevino z železnim drogom in se pri tem udaril na desno roko.

ŽIČNA VALJARNA

Hasan Bešič, vtikovalec ovala; pri delu ga je zadnji konec ovala oplazil ter opeknel na desno roko.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI

MEHANIČNE DELAVNICE

Jože Klančar, stroni ključavničar, si je med brušenjem pločevine, ko mu je leto potegnulo med naslonjalo in brusno kolut, obrusil palec leve roke.

Anki Lapajne, rezkalki v orodjarni, je pri izbijanju vretena odkrušeni delček priletel v desno oko in ji ga poškodoval.

KONSTRUKCIJSKE DELAVNICE

Anton Šimnic, orodni ključavničar v konstrukcijski delavnici, si je med rezanjem pločevine na ročnih škarjah ranil dlan desne roke.

Ivan Rešek, vodovodni instalater v predelovalnih obratih, se je med rezanjem cevi, ker je potegnulo plamen nazaj v avtogensko pištolo, opeknel na dlan leve roke.

Alojzu Miklavčiču, ključavničarju v žerjavnem oddelku, je drobce odkrušenega klavdiva priletel v veko levega očesa in mu jo poškodoval.

Jože Skube, ključavničar v konstrukcijski delavnici, se je med vžiganjem avtogenske pištole, ker je pri po strani priviti matici uhajal plin, opeknel dlan desne roke.

GRADBENE DELAVNICE

Anton Pazlar, zidar gradbenega oddelka, je med prevozom zadel z roko ob žebelj in si jo poškodoval.

VZDRŽEVANJE JAVORNIK

Janez Odar, ključavničar v mehanični delavnici, si je pri montaži zaščitne pločevine poškodoval palec desne roke.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

Jakov Soldan, žerjavovodja na plinskih generatorjih ob jeklarni, si je pri prečkanju tirov poškodoval golen desne noge.

PROMET

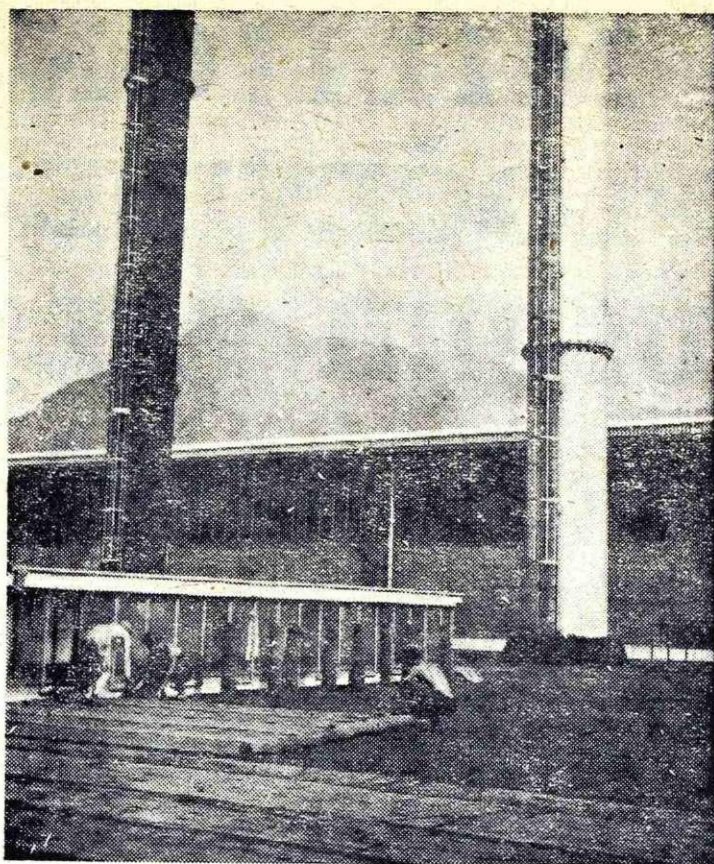
Franca Omrzela, premikača ozke proge pod rakami, je med umivanjem omamil ogljikov monoksid, ki je prihajal po cevih.

Jovo Milošević, premikač ozke proge na Javorniku, si je pri ustavljanju voz poškodoval levo nogo.

TRANSPORT

Dušan Despotović, delavec ročnega transporta, je z vagona po deski odvažal material. Ko je nato stopil v prazno samokolnico, je padel z deske v vagon in si poškodoval desni bok.

Zvonko Horvat, delavec ročnega transporta, se je igral z električnim kablom pod napetostjo in si opeknel desno roko.



Streho novih valjarn prekrivajo z zaščitnim papirjem

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame, prababice in tache

AMALIJE OVNIČ

se prisrčno zahvaljujem dr. Avguštinu Tancarju in dr. Stanki Rosensteinovi za obisk na domu. Prav tako Društvu upokojencev na Javorniku za spremstvo na pogrebu in ostalo pomoč, pevcem za žalostinke, vsem sorodnikom, njenim in našim sostanovalcem za podarjeno cvetje in vence ter pomoč v zadnjih dneh. Iskrena zahvala tudi Mirku Podlipniku za uslugo ob pokopu in vsem, ki ste pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Svetinovi

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega sina, nečaka in zaročenca

IVANA MARKIZETIJA

se iskreno zahvaljujem vsem za izrečeno sožalje in sočustvovanje. Zahvaljujem se tudi darovalcem vencev in cvetja, sosedom za izkazano pomoč v najtežjih trenutkih, pevcem za ganljive žalostinke in vsem govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Iskrena zahvala vsem lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, kakor tudi vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Zaluzoči: mama Jožefa, zaročenka Sonja in ostalo sorodstvo.

lahko tudi znatno prispevalo k oskrbi papirne industrije s surovinami, saj ni nobena tajnost, da odpadni papir uvažamo iz tehnično visoko razvitih držav in da bomo nemara kmalu morali uvažati tudi celulozni les. Tako bi lahko ob bolj higijenskem ravnanju z odpadki zagotovili dodatna sredstva hišnim svetom in istočasno prispevali k uravnoteženju naše zunanjetrgovinske bilance. Seveda bi na tem področju morale pokazati poleg Komunalnega podjetja in hišnih svetov vsaj začetno pobudo tudi podjetje Dinos.

KAKOVOST ŽIVIL

Doslej so sanitarni organi večkrat kontrolirali kakovost živil v prodaji. Tudi pri tem delu so naleteli na pojave, da prodajajo v posameznih trgovinah pokvarjena živila. Ukrepali so skladno s stop-

njo pokvarjenosti določenega živila. Nekajkrat so odredili, naj živila trgovine izločijo iz prometa, dopustili pa so možnost, da jih porabijo za živalsko krmo. Večkrat pa so odredili uničenje določene količine pokvarjenih živil. Primer, ko so odredili uporabo živila za krmo živali, je bila količina 647 kg fižola, ki ga je kupilo podjetje Zarja v kmetijski zadrugi Šmarje pri Jelšah. Pogosto so v prodaji konzerve, ki jim je že pretekel rok. V vsakem primeru prodajalec sicer težko ugotovi kakovost konzerviranih živil, vendar so sanitarni organi naleteli tudi na primere, ko bi bili prodajalci lahko ugotovili, da so konzerve pokvarjene. V takšnih primerih bi sanitarnim organom lahko najučinkoviteje pomagali potrošniki. Pri nakupu naj bi potrošnik obvezno kontroliral rok uporabno-

sti konzerve in dosledno odklanjal nakup takšnih konzerv, na katerih se datum ne pozna ali je izbrisan. Še vztrajneje pa naj bi odklanjali konzerve, ki jim je rok že potekel in tiste, ki so sumljive že po zunanjem izgledu.

IN V BODOČE?

Sanitarni organi so svojo dejavnost zastavili dovolj široko in niso izpustili nobenega področja, kjer je njihova prisotnost potrebna. V zadnjem času so nekajkrat posegli po zanesljivih in učinkovitih sredstvih za zagotavljanje reda, snage in pravega odnosa do higiene. S tem, da so občasno zaprli posamezne lokale, predlagali kaznovanje delovnih organizacij in direktorjev, odredili uničenje pokvarjenih živil in si vsestransko prizadevali vzpostaviti neoporečne sanitarno-higijenske pogoje, prispevajo k splošnemu izbolj-

šanju higiene, k urejanju pogojev za zdravo življenje in k lepšemu izgledu naselij. Da bi dosegli takšne higijenske razmere, ki nam bodo v ponos, bo treba narediti še veliko in v bodoče bodo morali sanitarni organi delati vse bolj sistematično in ravnanje še znatno ostreje. Razen njih pa bodo morali delovati tudi drugi družbeni mehanizmi, ki naj bi zlasti vplivali na to, da se bo nekaj spremenilo v ljudeh, v direktorjih, predsednikih delovnih svetov, vodilnih uslužbencih in v vseh tistih, katerih delo narekuje izostren odnos do higiene. Mimo odločb in kazni bodo morali vodilni ljudje v gostinskih in trgovskih podjetjih ter v vseh spremljevalnih službah čutiti, da so polno odgovorni tudi za snago in red. Čisto odveč je, da nekateri vodilni gostinsko-trgovski ljudje še do današnjih

dni iščejo najrazličnejše vzroke za to, da so doživeli temeljit pretres svojih lokalov in včasih podtikajo zaradi tega najrazličnejša namigovanja. Najmanj tako temeljito kot doslej in bolj pogosto bodo v bodoče pregledovani vsi obrati, kjer imajo opravka z ljudsko prehrano, prodajo živil in pijač in kjer je lahko kakršenkoli vir okužbe. Doseganje višjega higijenskega standarda pa je seveda odvisno tudi od boljših higijenskih navad občanov. Urejeni pogoji naj bodo osnova, na kateri bomo gradili boljši odnos do splošnih higijenskih navad pri vseh prebivalcih občine. Zato pa je potrebno mnogo sistematične vzgoje in uporaba tudi drugih sredstev, takšnih, kakršne bo narekoval položaj.

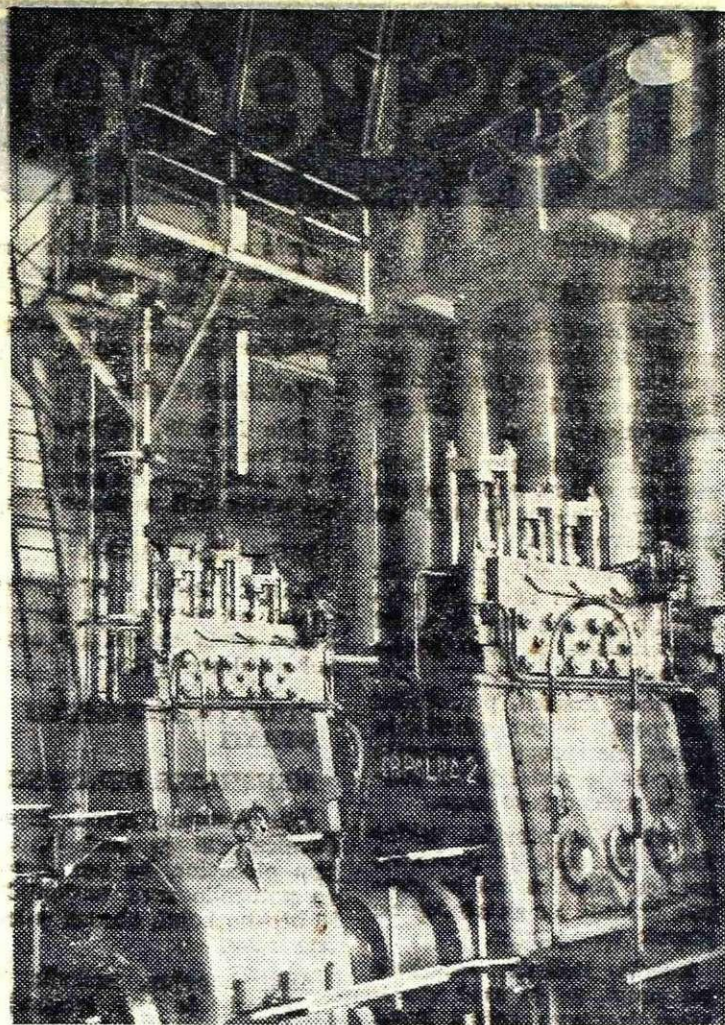
PG

MILIJON TON PLOČEVINE-VELIK USPEH VALJARNE 2400

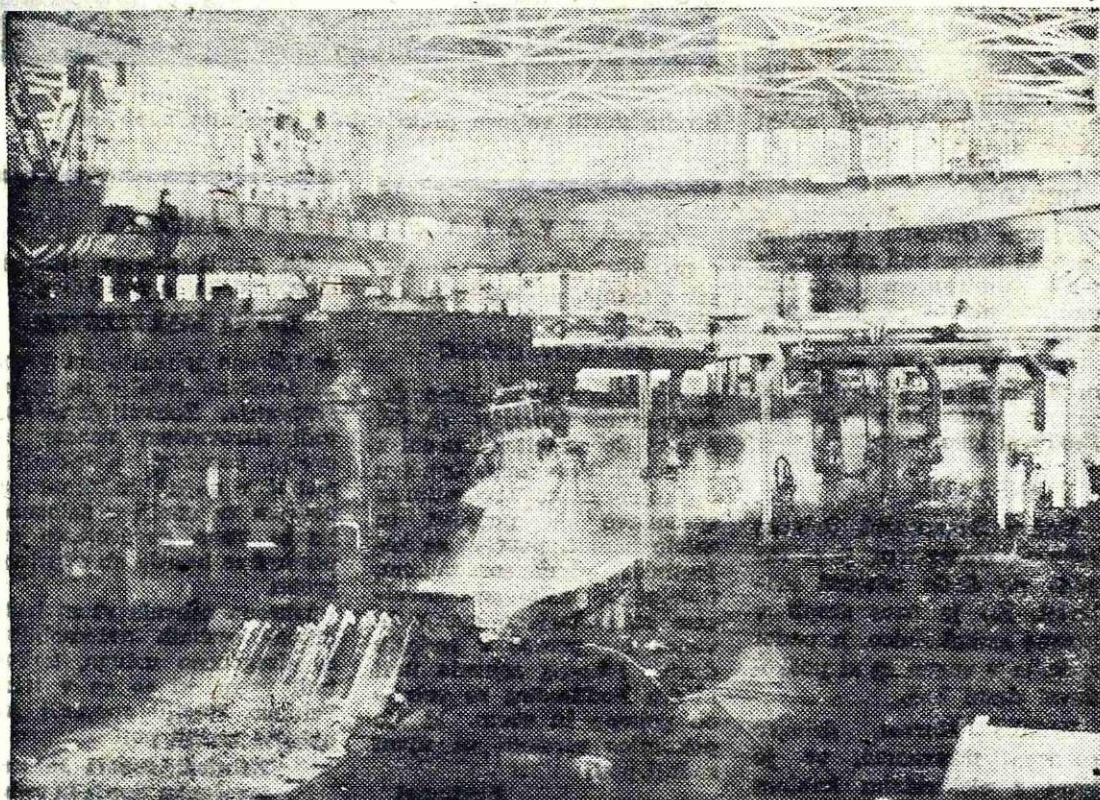
Statistični podatki, s katerimi razpolaga obratovodstvo valjarne 2400, kažejo, da bodo prav v teh dneh dosegli velik proizvodni uspeh. Odkar obratuje valjarna 2400 na Javorniku, so proizvedli milijon ton pločevine.

Obratovodja valjarne 2400 inž. Ciril Urbar nam je posredoval nekaj podatkov. Povedal je, da se je proizvodnja od 1.1950 dalje stalno povečevala. V letu 1954, po dograditvi nove Ignis krožne peči in krožnih Sack škarij, so že dosegli 51.000 ton.

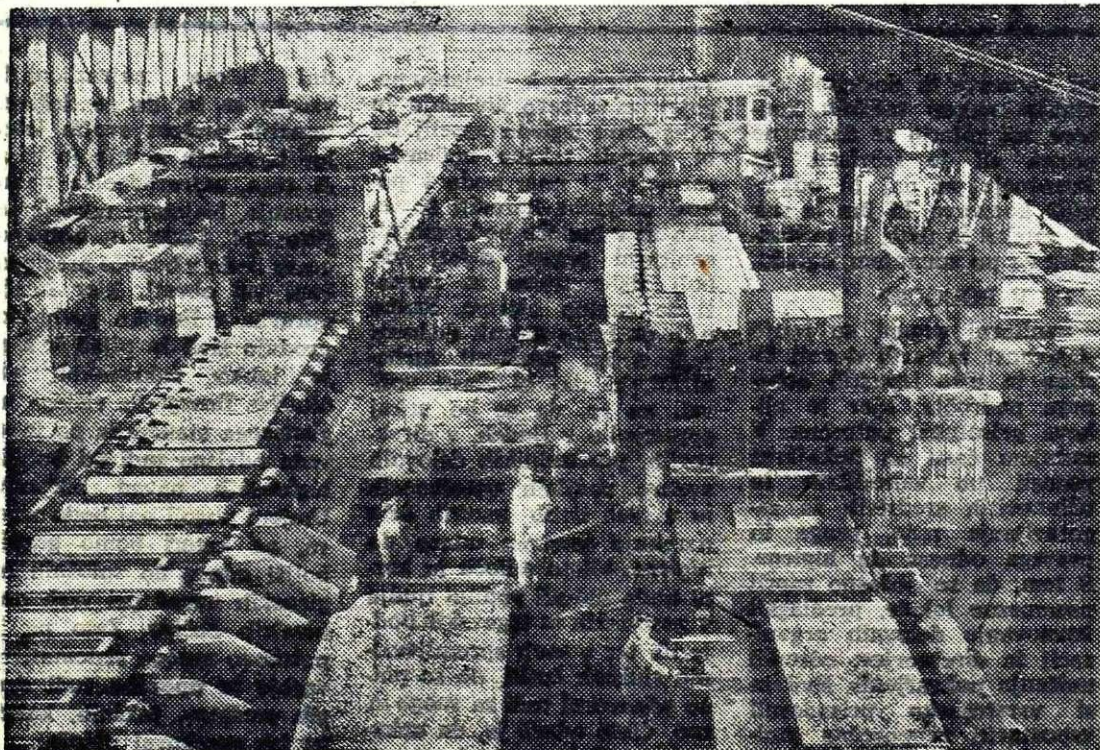
Leto 1957 je najpomembnejše v razvoju valjarne 2400, saj so prvič presegli nominalno zmogljivost proge 60 tisoč ton. Izdelali so namreč 66.000 ton pločevine. Nadaljnji skokoviti napredek so dosegli vzporedno z izpopol-



Motiv z valjarne 2400



Valjanje brame. V ozadju potisna in krožna Ignis peč



Ravnalni stroj in Sack škarije v adjustaži

njevanjem agregatov ter z uvedbo tehnoloških postopkov. Tako so v letu 1957 uvedli plamensko čiščenje vložka in uspeli, da so z okrog 60 % vložka odstranili površinske napake in povečali proizvodnjo končnih izdelkov za 20 %.

Hkrati so izpopolnjevali in utrjevali notranjo organizacijo dela, kar se je zlasti pozitivno odražalo v adjustaži, kjer so uvedli vedno več novih postopkov. Vedno več pločevine prevzemajo po organih in klasifikacijskih družtvih kot na primer LR, BW itd. Vse to je narekovalo tudi poostreno preiskavo materiala glede fizikalnih mehanskih lastnosti. Začeli so izdelovati nova kvalitetna jekla za mostove, za kotle, s posebnimi zahtevami na žilavost v normalnem in staranem stanju.

Leta 1960 so rekonstruirali normalizirno peč. Proizvodnja visokokvalitetne pločevine, ki jo je treba obvezno termično obdelati, se je povečala od prejšnjih 1,7 do 2 toni na današnjih 4,5 do 5 ton na uro.

V istem obdobju so razvili docela nov, do tedaj v svetu še nepoznan postopek odstranjevanja še tekoče vanilne žilindre v ogrevni potisni peči. To je postopek na osnovi tako imenovanih figurinih bram (tov. Urbar jih je videl v Sovjetski zvezi in jih nato doma izpopolnil in prilagodil našim razmeram).

Zaradi takšnega postopka se je proizvodnja bistveno povečala, kajti zastoj zaradi občasnega odstranjevanja vanilne žilindre je bilo vedno manj in so jih zmanjšali na minimum.

V letu 1962 so rekonstruirali potisno peč, ki je omogočila povečanje proizvodnje v letu 1963 na 94.000 ton.

Zaradi teh in podobnih izpopolnitev, ki so sledile iz leta v leto, je tudi proizvodnja temu primerno napredovala, tako da so lani izdelali že 95.000 ton pločevine.

V letošnjem letu so uvedli še nekaj novih postopkov za proizvodnjo visokokvalitetne pločevine. Najpomembnejša je naprava za normalizacijo takoj za valjarskim ogrođjem, ki omogoča normalizacijo brez potrošnje dodatnega goriva, kot je to primer pri normalizirnih pečeh. Letos so modernizirali tudi način odstranjevanja šlake. Dosedanj primitivni način čiščenja z brezovimi metlami so zamenjali s tehnično neprimerno bolj učinkovitim in sodobnejšim načinom z vođo pod pritiskom do 100 atmosf.

V končni fazi je tudi izgradnja naprave za avtomatsko merjenje pločevine med valjanjem v vročem stanju na osnovi izotopa (kobalt 65).

Vse te naprave kakor tudi novi postopki, so omogočili ne samo tehnični, temveč tudi ekonomski napredek proizvodnje v valjarni. Zmanjšali so število delavcev ter olajšali delovne pogoje in s tem omogočili večjo proizvodnost na zaposlenega delavca na uro. Tako se je samo od leta 1957 do danes storilnost povečala od 129 kg/h/m na 200 kg/h/m. Letos bo proizvodnja po objektivnih predvidevanjih že zopet rekordna — 100.000 ton, kar je lep in zaznaven uspeh v primerjavi z ostalimi valjarnami, ki valjajo pločevino.

no iz bram. Po izgradnji nove bluming valjarne bo proizvodnja v valjarni povečana za 60 % prav zaradi olajšanega in bolj poenostavljenega načina. Način valja-

nja z bramami predstavlja težjo obliko. Milijonska proizvodnja je odraz naporov vsega kolektiva, ki se je v minulih petnajstih letih, odkar obratuje valjarna 2400, tudi strokovno izpopolnjeval. Ta uspeh bo

hkrati še večja vzpodbuda kolektivni valjarne 2400, da bo s svojim poštovnim delom nadaljeval in omogočil, da bodo naslednjih milijon ton pločevine proizvedli v še krajšem času kot sedaj.

plošča obrezana in adjustirana. Prav tako ne sme biti vseeno, koliko plošč je na progi zavaljanih, kajti vse to predstavlja materialno škodo. Položaj se bo izboljšal, ko bodo materialni stroški vplivali na višino osebnih dohodkov.

Vse do lanskega leta so imeli v valjarni 2400 le en zbor delovne enote in pr. težav z udeležbo, ki je bila manjša od predpisane. Lani so uvedli zbere delov. enot po izmenah, ki so dobro obiskani. Če pride na zborih delovne enote do različnih sklepov oziroma stališč, potem obvelja načelo, da se manjšina pokorava večini. Zelo pozitivni so tudi jutranji razgovori vseh delovodij pri obratovodstvu. Na razgovorih so prisotni tudi zastopniki priprave dela, razpravljajo pa o tekoči problematiki obrata ter o izpolnjevanju proizvodnih nalog.

Sekretar osnovne organizacije ZK Justin Talar in predsednik sindikalnega odbora Rado Denič sta opozorila na nove gospodarske ukrepe, ki jih v vsej državi pričakujemo v bližnji prihodnosti. Poudarila sta, da bo naloga predvsem komunistov, da bodo ostalim delavcem pojasnjevali namen ukrepov. O bližnjih gospodarskih ukrepih so v valjarni 2400 že razpravljali in menili, da bo treba bolj odločno razpravljati o notranjih rezervah. Ko bodo naši osebni dohodki odvisni tudi od večjih ali nižjih materialnih stroškov, potem delavcem ne bo vseeno, koliko električne energije potrošimo, kako so vzdrževani stroji ter ostale naprave. Prav tako jim ne bo vseeno, kolikšna in kakšna je proizvodnja.

Uspehi so veliki, za to pa ima največ zaslug kolektiv, ki se trudi, da bi delali čim hitreje, bolje in ceneje. Toda vsi ti napori so po mnenju predsednika delavskega sveta DE premalo upoštevani pri osebnih dohodkih, kajti ko-

lektiv veljarne 2400 je v sredini lestvice osebnih dohodkov v železarni. Zaradi tega bi bilo prav, da valjarni 2400 omogočimo boljše in primernejše mesto na lestvici osebnih dohodkov, če upoštevamo trud vseh zaposlenih, tako v vodstvu obrata kakor tudi na vseh ostalih delovnih mestih na progi in v adjustaži.

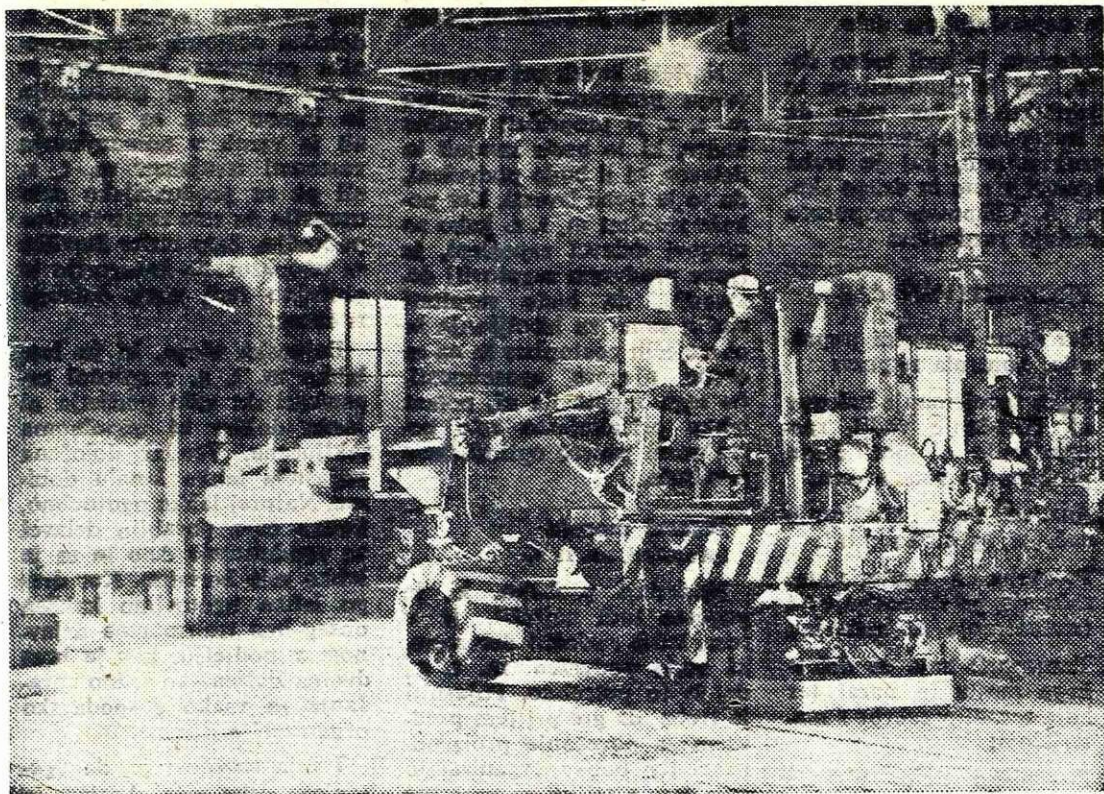
Ob koncu razgovora je predsednik sindikalnega odbora valjarne 2400 opozoril še na tesne in koristne stike, ki jih ima kolektiv s kolektivom »Metalne« v Krmelju, ki je stalen odjemalec naše pločevine. Doslej so že izmenjali mdsebojne izkušnje na področju delavskega samoupravljanja in se srečali tudi na športnem polju. Vzorno in koristno sodelovanje obeh kolektivov naj bo vzgled tudi ostalim delovnim enotam v železarni, da po možnosti navežejo stike s sorodnimi kolektivi.

- or

Iz Jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA ILIJAŠ

Da bi imeli delavci čim boljše pogoje za oddih, je sindikat ilijaške železarne posvetil temu vprašanju veliko pozornost. Tako so v Gradcu in Ulcinj u letni sezoni rezervirali 40 ležišč. Dnevni penzion stane 1500 dinarjev. Člani kolektiva, ki so člani sindikalne organizacije, dobijo regres v višini 1000 dinarjev, njihovi družinski člani pa po 500 dinarjev dnevno. Družinski člani, ki so zaposleni v drugem podjetju ali ustanovi, nimajo pravice do regresa. Tudi upokojeanci železarne Ilijaš in štipendisti imajo do regresa enake pravice kot aktivni člani. Otroci do sedmega leta starosti pa dobijo pri hrani 30 % popusta.



Pri Ignis peči

Vpliv organov delavskega samoupravljanja na proizvodne uspehe v valjarni 2400

Te dni smo imeli kratek razgovor s predstavniki organov delavskega samoupravljanja v valjarni 2400. V razgovoru so sodelovali: Janko Smolej, predsednik delavskega sveta, Rado Denič, predsednik sindikalnega odbora, Justin Talar, sekretar OO ZKS, Jože Vilman in Daniel Črv, predsednika zbora delovne enote.

Namen razgovora je bil, da se pogovorimo o delu samoupravnih organov v obratu ter o njihovem vplivu na proizvodne uspehe, ki so iz leta v leto boljši. Ugotovili smo, da so samoupravni organi, to je delavski svet delovne enote, začeli z delom v istem letu, ko je stekla v valjarni 2400 redna proizvodnja. V petnajstih letih, odkar obratuje valjarna 2400, so ob prizadevanju celotnega kolektiva in še posebej strokovnega kadra ter na drugi strani predstavnikov kolektiva dosegli lepe delovne uspehe, največji pa je vsekakor milijon ton odpremljene pločevine. S tem prispevajo velik delež k proizvodnim uspehom in finančni realizaciji celotnega podjetja.

Samoupravni organi v valjarni 2400 so svoje delo opravili zelo solidno. Največ pozornosti so posvetili proizvodni problematiki, kakovosti in ostalim problemom s katerimi so se v valjarni 2400

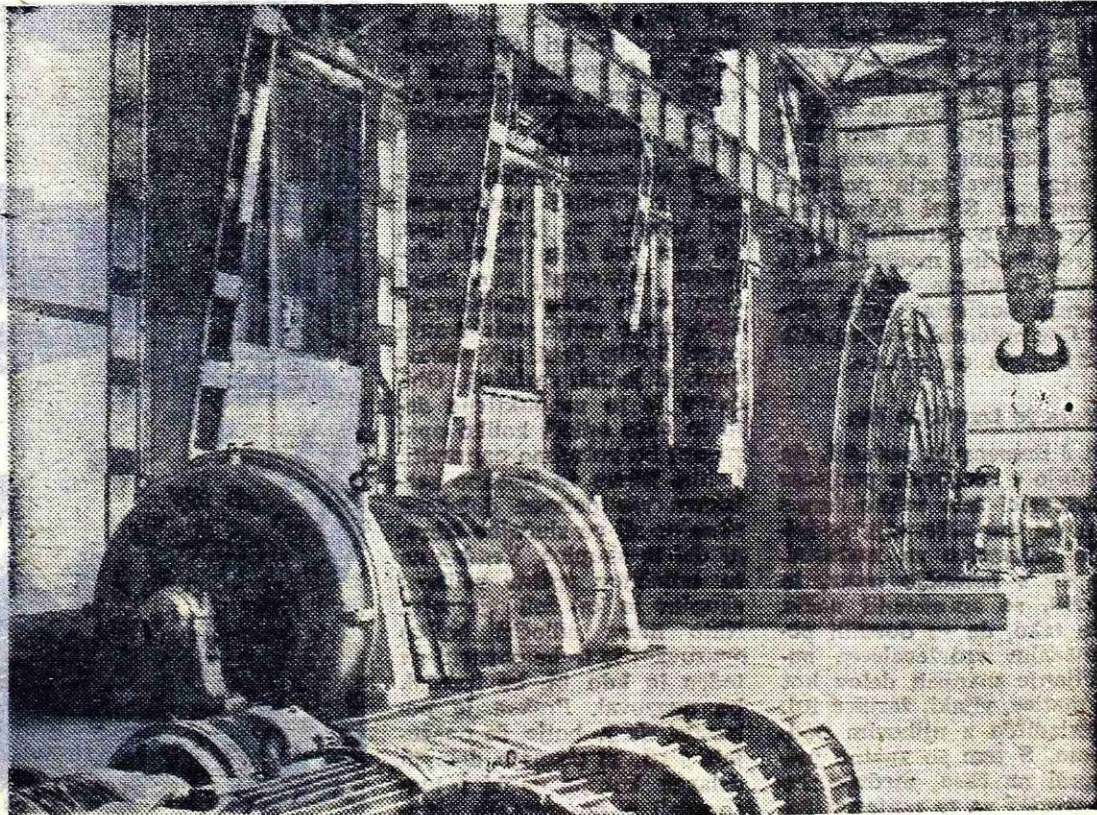
srečevali vseh petnajst let. Menda v tem času ni bilo niti ene seje organov delavskega samoupravljanja, da se ne bi pogovarjali o proizvodnji, o prepotrebem zmanjševanju proizvodnih stroškov, o delovni in proizvodni disciplini itd.

Pri delavskem svetu delovne enote imajo kadrovske komisije, disciplinsko-poravnalne komisije ter komisije za delovno varnost. Ko smo se pogovarjali o delu teh komisij, je predsednik sindikalnega odbora menil, da bi morali začeti z delom tudi proizvodna in finančna komisija. Gre za to, da so samoupravni organi stalno seznanjeni s problematiko in da na zborih delovnih enot po izmenah lahko odgovarjajo članom kolektiva na vprašanja, kako gospodarimo in kako proizvodimo.

Udeleženci razgovora so menili, da je treba zaostri vprašanje delovne in proizvodne discipline. Predsednik delavskega sveta delovne enote Janko Smolej pravi, da bo glede delovne discipline stvar precej drugačna, ko bo začel veljati oziroma ko bomo začeli v praksi izvajati določila novega zakona o delovnih razmerjih.

Glede proizvodne discipline je predsednik zbora delovne enote tov. Jože Vilman dejal, da bo treba delavce, ki

delajo na odgovornih delovnih mestih na progi in na adjustaži, stalno opozarjati, da bodo svoje delo opravili z večjim občutkom osebne odgovornosti do strojev, s katerim ravna in materialom. Ne more biti vseeno, kako je



Strojnica v valjarni 2400

Produktivna zaposlitev vzdrževalcev

V severnoameriški strokovni reviji »Industrial World«, maj 1965, je objavljen članek o ugotovitvah »metode trenutnih zapažanj« (v nadaljevanju okrajšano m.t.z.) kako so dejansko produktivno zaposleni vzdrževalci v metalurških podjetjih. Ker je zanimiv tudi za naše razmere, ga prinašamo v prevodu.

Povprečni vzdrževalec dela dejansko dnevno samo 35—50% svojega delavnika in še ta nizka številka vsebuje čas, ki ga porabi za prehajanje z enega dela na drugega, pripravo in odstranjevanje orodja, sprejemanje nalogov ter opravljanje raznih drugih poslov, ki niso produktivni. Če primerjamo delavce v proizvodnji, delajo le-ti produktivno v dobro organiziranem podjetju okoli 85%.

Prva reakcija vodje vzdrževanja na takšno statistiko je običajno: »To je lahko res v različnih podjetjih, vendar naši vzdrževalci resnično delajo«. Običajno doda še to, da dobro ve, kaj delajo njegovi delavci v podjetju in bi bila zato vsaka dodatna kontrola dosti lažja kot vse slabosti, ki bi jih ugotovila.

Vedno več podjetij je pričelo uporabljati m.t.z. s pomočjo katere lahko ugotovijo delovni učinek svojega vzdrževanja. Kaj je to m.t.z.? V svoji osnovi je to način dobivanja podatkov z dosledno, naključnimi opazovanji. Zelo zanimiva je njena uporaba takrat, kadar je stalno opazovanje predrago. Sama tehnika te metode se oslanja na verjetnostne zakone in povzema zaključke na osnovi omejenega števila opazovanj.

Praksa je pokazala, da je m.t.z. posebno primerna za proučevanje problemov na področju vzdrževanja. O tem je bilo dvojje predavanj na rastavi strojništva in vzdrževanja podjetij za leto 1965. R. J. Bossong, asistent tehničnega direktorja podjetja »American Steel Foundries« je govoril o »Študijah m.t.z. in rezultatih«, medtem ko je Albert Chapman, vodja vzdrževanja podjetja »Ford Motor Co« predaval o »Pregledih vzdrževanja na m.t.z.«.

Hoja je izgubljen čas

R. J. Bossong je povedal, da izgubijo v njegovem podjetju vzdrževalci zelo veliko časa s tem, da jim delovodja podpisuje nakaznice za material. Ko so s pomočjo m.t.z. odkrili, so spremenili način dela tako, da so dovolili posameznim vzdrževalcem nabavljanje manjših delov kot so matice, vijaki, žarnice itd. v skladišču z njihovim podpisom. S tem so znatno prihranili na času, medtem ko so stroški za ta material narasli le malenkostno ali skoraj nič. Mnogo preveč časa

so izgubili tudi za hojo od skladišča do delovnega mesta, zato so uredili na različnih mestih v podjetju vrsto vzdrževalnih centrov in s tem pridobili na času. Rezultat je bil znaten porast celotne produktivnosti.

Druga študija v »American Steel Foundries« je pokazala, da je bilo 18 kontrolorjev, od katerih je vsak nadziral delo dveh čistilcev litine zaposlenih samo 45 do 50% delovnega časa. Posledica te ugotovitve je bila, da so 6 kontrolorjev zaposlili drugje, preostalih dvanajstim pa so dodelili vsakemu še tretjega moža. S povečano zmogljivostjo so razširili obrat in sedaj 36 kontrolorjev nadzira delo 108 čistilcev, kar bi po prejšnjem moralo opravljati dejansko 54 kontrolorjev.

Če se je vodja vzdrževanja odločil, da se bo v svojih obratih poslužil m.t.z., kako naj to izvede? Ker je pri tej metodi kakor pri vsaki drugi statistični operaciji potrebno zadostno število podatkov, mora najprej odločiti koliko opazovanj bo potrebno izvesti. Za določitev števila opazovanj je na razpolago naslednji obrazec:

$$N = \frac{4(1-P)}{Y^2(P)}$$

N = število opazovanj;
P = približno odstotek skupnega časa v katerem se izvaja ta dejavnost;
Y = meja toleranc (n. pr. 5% tolerance pomeni, da bo pri 95 od 100 primerov rezultat veljaven. Večina študij se giblje pri tolerancah med 5 in 10%).

Na primer, če uporabimo to enačbo za študijo dejavnosti, ki porabi 40% celotnega časa pri 10% toleranci, potem je potrebno izvesti 600 opazovanj. Pri izvedbi študije z večjo stopnjo zanesljivosti ali nižjo vrednostjo P narašča število opazovanj.

Če skušamo dobiti odnos med različnimi vrednostmi pri izvedbi m.t.z. vidimo, da čim več časa porabi določena dejavnost, tem manj časa jo je treba raziskovati. Zato lahko vodja vzdrževanja oceni koliko časa rabi dejavnost, ki jo želi raziskati. Običajno je to produktivno delo in nato odloči koliko opazovanj bo potrebno napraviti. Lahko izbere za izvedbo raziskave vse delavce določene skupine ali pa slučajno izbrani del te skupine. Vendar na to odločitev vpliva velikost skupine in kaj želi ugotoviti. Nato mora odločiti koliko opazovanj je treba opraviti na teden in kdo jih bo izvedel. bo opazoval. Praksa je pokazala, da je bolje, če opazujejo tisti, ki poznajo delo in delavce, kot pa da bi s tem spoznali v posameznih obratih strokovnjake za m.t.z. v podjetju.

Produktivno in neproduktivno delo

Potrebno je tudi točno določiti, kaj je produktiven in neproduktiven čas, tako da po izvedenem opazovanju ni dvoma o tem, kaj je treba razvrstiti v eno in drugo skupino. A. Chapman priporoča naslednjo razdelitev:

PRODUKTIVEN ČAS

1. Na delu: dejanska popravila, kontrola naprav;
2. Stiki: sprejemanje nalogov ali poročanje vodji, razpravljanje o specifičnem problemu s sodelavcem;
3. Analiza dela: študiranje načrtov, specifikacij itd.
4. Preskrba z materialom: zbiranje, preskrbovanje ali telefoniranje za material;
5. Transport: hoja do delovnega mesta in nazaj ter hoja zaradi preskrbe z materialom;
6. Pisarniško delo: pisanje nakaznic za material ali vnašanje podatkov o remontu v kartice;
7. Čiščenje orodja, delovnega mesta in osebno čiščenje;

NEPRODUKTIVEN ČAS

8. Ne dela: čakanje na naloge, instrukcije, orodje, material, pomočnika, stroj in drugo;
9. Osebno: pitje kave, kajenje in umivanje;
10. Zborovanje: varnost, poučevanje, združevanje.

Vseh teh 10 glavnih skupin je treba vnesti v obrazce za opazovanje skupaj z imeni

opazovalca in delavcev, časom opazovanja in ostalimi podatki.

Najtežji korak pri uresničevanju programa za izvedbo m.t.z. je prepričati vodilne kadre, ki jo bodo izvajali in delavce, ki ji bodo podvrženi, da jo je treba izvesti. Ker pokaže rezultat m.t.z. kako so njegovi delavci zaposleni, je treba predvsem zagotoviti delovodjo, da bodo rezultati služili samo za izboljšanje že obstoječih postopkov in ne za oceno njegove sposobnosti. Če tega zagotovila ni, potem lahko pričakujemo zelo ne-realne in preveč optimistične rezultate.

Delavci morajo razumeti m. t. z.

Naslednji problem, ki je pogosto tudi najtežji, je v tem, kako razložiti delavcem, ki bodo podvrženi m.t.z., da je to potrebno. Pojasniti je treba, da gre pri tem predvsem za povečanje proizvodnosti ter boljšo organizacijo dela in ne toliko za znižanje števila zaposlenih pri opravljanju določene delovne operacije. Vendar v industriji, kjer je le malo dela na razpolago ali kjer je že delovna praksa takšna, da zahteva dosti delavcev, tam verjetno tudi obširno razlaganje in prepričevanje o potrebnosti izvedbe m.t.z. ne bo dosti pomagalo.

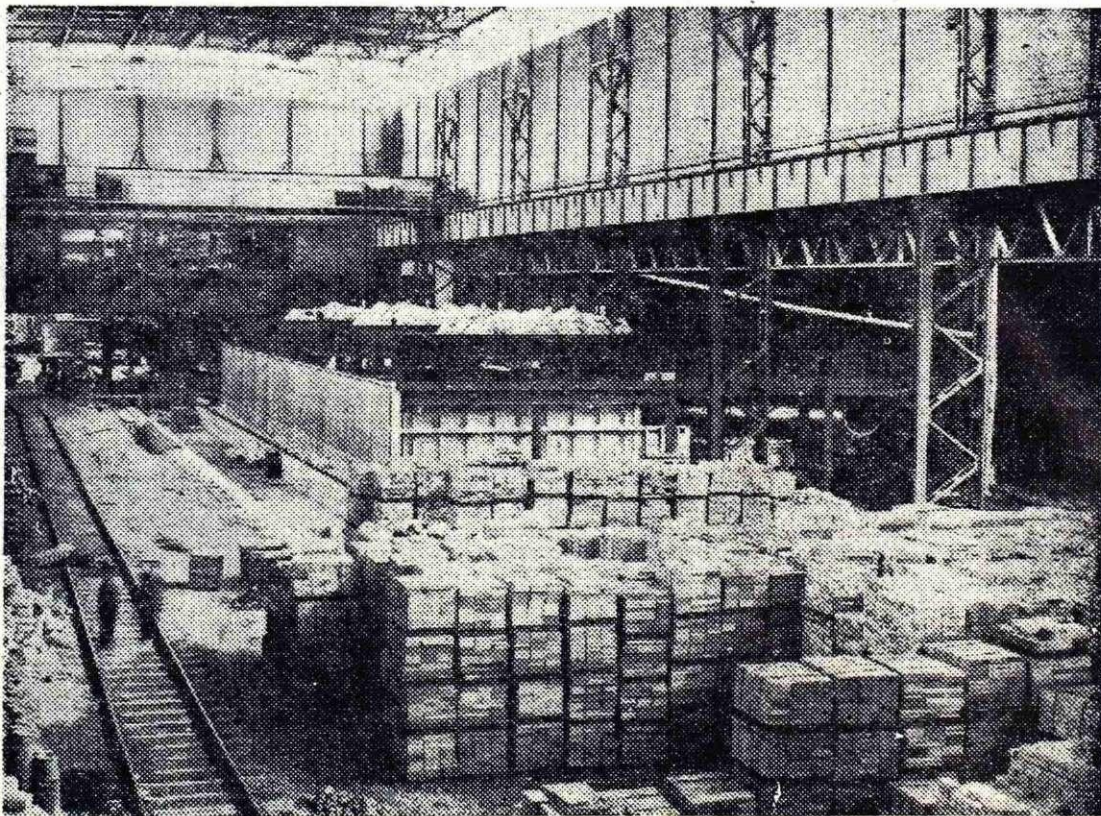
Ko smo uspešno zaključili prepričevanje za izvedbo m.t.z. je potrebno izdelati formularje, na katere bomo vnašali rezultate opazovanj. Ko je m.t.z. končana, uporabimo dobljene rezultate za analizo vzdrževanja oziroma ugotovimo kakšni dodatni podatki so morda še potrebni.

Dejstvo je, da lahko opazimo pri vsaki izvedbi m.t.z. določen odstotek »neopazovanih« prihodov. Predvsem je treba vedeti, ali predstavlja to izgubo časa za podjetje, ali je vzrok v pomanjkanju vestnosti izvajalcev m.t.z. ali pa se produkcijsko delo opravlja na zelo razstresenem področju. Zelo nizke številke za neopazovano kategorijo je običajno tudi znak dobrega nadzora.

Dejanska vloga, ki jo ima lahko m.t.z. v splošni organizacijski sliki podjetja ni jasna dokler ni popolnoma zaključena. Vendar določena pojasnila lahko kmalu dobimo. Najprej lahko ugotovimo, koliko časa porabijo delavci za produktivno delo in to je lahko zelo koristno. Kot drugo lahko ugotovimo kakšen obseg ima transportna dejavnost v podjetju, kar je brez dvoma življenjsko važno vprašanje za vsako gospodarsko organizacijo.

Tretja možnost je, da ugotovimo ozka grla. Analiza je pokazala, da porabi vzdrževalec povprečno 15% svojega časa za čakanje v skladišču na material in 10% za čakanje, da bo govoril s svojim predpostavljenim. Vse to lahko hitro in znatno izboljšamo. Vendar če nimamo načina, da bi vse te pomanjkljivosti odkrili, ni možno ničesar ukrepati, ker jih enostavno nimamo registrirane.

Dopisujte v Zelezarja!



Striper hala v novi valjarni na Belškem polju

ŽELEZNA RUDA V LETU 1964



Vsi plavži na svetu so proizvedli v letu 1964 skupno 306 milijonov ton grodlja, kar je za 34 milijonov ton več kot v letu 1963. Jasno je, da je takšno povečanje proizvodnje grodlja zahtevalo tudi več železne rude v vsipu, čeprav količinsko manj kot bi pričakovali. Vzrok je v tem, ker je bila ruda za plavže bolj bogata ter bolje pripravljena, kar je imelo za posledico manjše povečanje njene porabe v absolutnem smislu. Skupno so nakopali v svetovnem merilu v preteklem letu 566,8 milijona ton železne rude, kar je v primerjavi z letom 1963 za približno 32 milijonov ton več.

V Evropi je pri izkopu železne rude daleč na prvem mestu Sovjetska zveza, ki je s 145 milijoni ton tudi na svetu daleč prva. Pri tem je važno, da je njena železna ruda tudi kvalitativno zelo dobra, saj vsebuje povprečno 58 % železa. Za njo pride Francija z 61,4 milijona ton, vendar s komaj 30 % železa in potem Švedska s 26,5 milijona ton, ki pa je z 61 % železa v rudi na prvem mestu v Evropi. Tudi v Veliki Britaniji nakopujejo sorazmerno precej železne rude in sicer so jo nakopali v preteklem letu 15,1 milijona ton in v Zahodni Nemčiji 11,6 milijona ton, vendar je železna ruda iz teh držav med izredno revnimi, saj vsebuje povprečno le 27 % železa. Zato je tudi razumljivo, da posebno v Zahodni Nemčiji postopoma zmanjšujejo izkop železne rude v domačih rudnikih ter iz leta v leto uvažajo iz prekomorskih držav več kvalitetne rude s 60 in več odstotki železa.

V Severni in Južni Ameriki močno prednjačita ZDA z 79,3 milijona ton ter Kanada z 32 milijoni ton. Pri obeh vsebuje

je ruda povprečno okoli 54 % železa. Ostale države Latinske Amerike imajo bogata nahajališča kvalitetne železne rude, ki jo v veliki meri izvažajo. Tako so nakopali v Venezueli 13,9 milijona ton (64 odstotkov železa) in v Braziliji 11,2 milijona ton (68 % železa). V drugih južnoameriških državah nakopujejo železne rude letno manj kot 10 milijonov ton, medtem ko njihova ruda, z izjemo argentinske in peruanske, vsebuje povprečno preko 60 % železa.

V LR Kitajski in Indiji nakopujejo na azijskem kontinentu največ železne rude. V preteklem letu so jo v LR Kitajski nakopali 50 milijonov ton, vendar vsebuje povprečno le 30 % železa, v Indiji pa 20 milijonov ton in z visokim železom — 60 %. Izmed ostalih držav je treba omeniti še Malezijo s 6,9 milijona ton, medtem ko mora Japonska skoraj vso železno rudo uvoziti, saj so jo nakopali doma, pri lanskoletni proizvodnji grodlja 23,8 milijona ton, samo 2,5 milijona ton.

V Afriki prednjači Liberija z lanskoletnim izkopom 11,8

milijona ton železne rude, ki vsebuje povprečno 63 % železa. Vso količino so izvozili v zahodnoevropske države in ZDA. Ostale afriške države precej zaostajajo in razen južnoafriške republike, ki ima močno železarsko industrijo, jo skoraj v celoti izvažajo.

V Avstraliji so velike zaloge zelo kvalitetne železne rude. Lani so je nakopali 6 milijonov ton, vsebovala pa je povprečno 64 % železa. Ta kontinent se v zadnjih letih vedno bolj uveljavlja kot izvoznik te železarske surovine, posebno na Japonsko.

Za zaključek še 10 držav, kjer so v letih 1963 in 1964 nakopali največ železne rude na svetu. Poleg številke v milijonih ton so navedeni še odstotki, vendar ne z ozirom na nakopano težo rude, temveč z ozirom na vsebnost železa. Ti odstotki nam dejansko povedo, kakšna je bila kvaliteta nakopane rude v posameznih državah in lahko vidimo, da so številke pri nekaterih državah po teži višje, v odstotkih pa nižje kot v drugih.

Država	1963		1964	
	mil. ton	%	mil. ton	%
Sovjetska zveza	137,4	30,4	145,0	30,0
ZDA	73,4	15,1	79,3	15,2
Francija	58,4	6,6	61,4	6,5
LR Kitajska	50,0	5,7	50,0	5,3
Kanada	27,2	5,6	32,0	6,1
Švedska	23,6	5,5	26,5	5,7
Indija	20,9	4,7	20,0	4,2
Velika Britanija	15,1	1,5	16,5	1,6
Venezuela	11,5	2,8	13,9	3,1
Zahodna Nemčija	12,8	1,3	11,6	1,1
skupaj + ostale države	535,1		566,8	

JAPONSKA. Železarska družba »Yawata Iron & Steel Co.« je v marcu letošnjega leta proizvedla 1000 milijonto tona surovega jekla odkar obstoja od leta 1901. Njen izreden vzpon v proizvodnji v letih po drugi svetovni vojni pa ilustrira podatek, da so železarne te družbe samo v zadnjih 15 letih proizvedle skupno 54 milijonov ton surovega jekla.

KANADA. V kratkem bodo pričeli graditi na obali reke Sv. Lovrenca med Montrealom in Quebecom novo železarno. Njena letna zmogljivost po prvi fazi izgradnje bo 600.000 ton surovega jekla s poznejšim možnim povečanjem na 1,5 milijona ton.

MADŽARSKA. V letošnjem poletju bo pričela obratovati v novi železarni Dunajvaros hladna valjarna, ki bo lahko proizvajala letno 256.000 ton hladno valjanih trakov do najmanjše debeline 0,3 mm. S pričetkom obratovanja te valjarne bo večina največjih obratov v tej novi železarni obratovala.

MEHIKA. V tej ameriški državi predvidevajo, da bo proizvodnja surovega jekla narasla od 2,4 milijona ton v letu 1964 na 4,5 milijona ton v letu 1970. Povprečno naraščanje proizvodnje surovega jekla je bilo v razdobju od leta 1958 do 1962 okoli 7 %, nato pa je močno naraslo na 18 % v letu 1963 ter 17 odst. v letu 1964.

NIZOZEMSKA. V železarni Ijmuden bodo pričeli graditi nov plavž, šesti po številu, ki bo imel premer talilnika 10 m in bo lahko letno proizvajal okoli milijon ton grodlja. Istočasno bodo zgradili tudi novo pristanišče, v katerem bodo lahko pristajale ladje za prevoz železne rude z nosilnostjo do 80.000 ton.

POLJSKA. V tej državi računajo v prihodnjih letih tudi z velikim povečanjem v livarstvu. Tako predvidevajo da bodo povišali proizvodnje raznih vrst odlitkov v letu 1970 na skupno 2,4 mil. ton kar bo 900.000 ton več kot v letu 1964. Zgradili bodo nove livarne z letno kapaciteto 40.000 do 60.000 ton obstoječe pa modernizirali in avtomatizirali.

RODEZIJA. V tej afriški državi proizvajajo sedaj 350 tisoč ton grodlja ter 150.000 ton surovega jekla. Vendar gradijo sedaj dve 75 tonski SM peči, kar bo že v bližnji prihodnosti omogočilo, da bodo proizvodnjo surovega jekla skoraj podvojili.

SOVJETSKA ZVEZA. V metalurškem projektantskem biroju v Dnjepropetrovsku pripravljajo projekt za Tandem peč z dvema ognjiščema. Če jo bodo kmalu pričeli graditi potem bo brez dvoma prva takšna peč v Evropi, ki bo pričela obratovati.

SVEDSKA. Švedske železarne so proizvedle v letu 1964 4,44 milijona ton surovega jekla, kar je za 13,8 % več kot v letu 1963. Izvoz železarskih izdelkov je v preteklem letu prav tako narasel na okoli milijon ton, kar je tudi za 200.000 ton več kot v letu 1963. Rudniki železne rude so izvozili v letu 1964 24,3 milijona ton te železarske surovine, kar tudi pomeni povečanje za preko 20 %.

VELIKA BRITANIJA. V Veliki Britaniji nadaljujejo z razvijanjem FOS postopka (Fuel-Oxygen-Scrap, gorivo-kisik-staro železo) in imajo v železarni Brimbo Steel Works 40 tonsko poskusno peč, ki je izdelala že 60 šarž. Storitve te peči je približno 20 ton na uro.

tehnični feljton

Svetovna proizvodnja črnega premoga v letu 1964

V vseh premogovnikih na svetu so v letu 1964 nakopali skupno 2.132 milijonov ton črnega premoga, kar je za 61 milijonov ton ali za 2,9 % več kot v letu 1963. Če k temu prištejemo še okoli 850 milijonov ton rjavlega premoga, vidimo, da so rudarji nakopali v preteklem letu skupno skoraj 2,4 milijarde ton premoga.

V ZDA so nakopali v letu 1964 438 milijonov ton črnega premoga, kar je za 13 milijonov ton več kot v letu 1963. V zahodnoevropskih državah so nakopali v letu 1964 samo za 1 % več premoga kot pred dvema letoma, medtem ko so socialistične države povečale izkop v preteklem letu za okoli 4 %, čeprav podatki za LR Kitajsko niso popolnoma zanesljivi. V ostalih delih sveta je ostala količina nakopanega premoga v preteklem letu na približno enaki ravni kot v letu 1963.

Iz spodnje tabele je razvidna rang lista držav v milijonih ton, ki so nakopale v letu 1964 več

črnega premoga kot 20 milijonov ton v primerjavi z letom 1963. Tabela kaže, da nakopujejo v LR Kitajski, ZDA in Sovjetski zvezi letno preko 400 milijonov ton premoga, medtem ko je Velika Britanija s polovico manjšo količino na četrtem mestu.

država	1963	1964
LR Kitajska	420	430
ZDA	425	438
Sovjetska zveza	395	414
Velika Britanija	199	199
Zahodna Nemčija	142	142
Poljska	113	116
Indija	67	65
Francija	48	53
Japonska	52	51

Južnoafriška republika	42	44
Cehoslovaška	29	28
Avstralija	25	27
Belgija	21	21

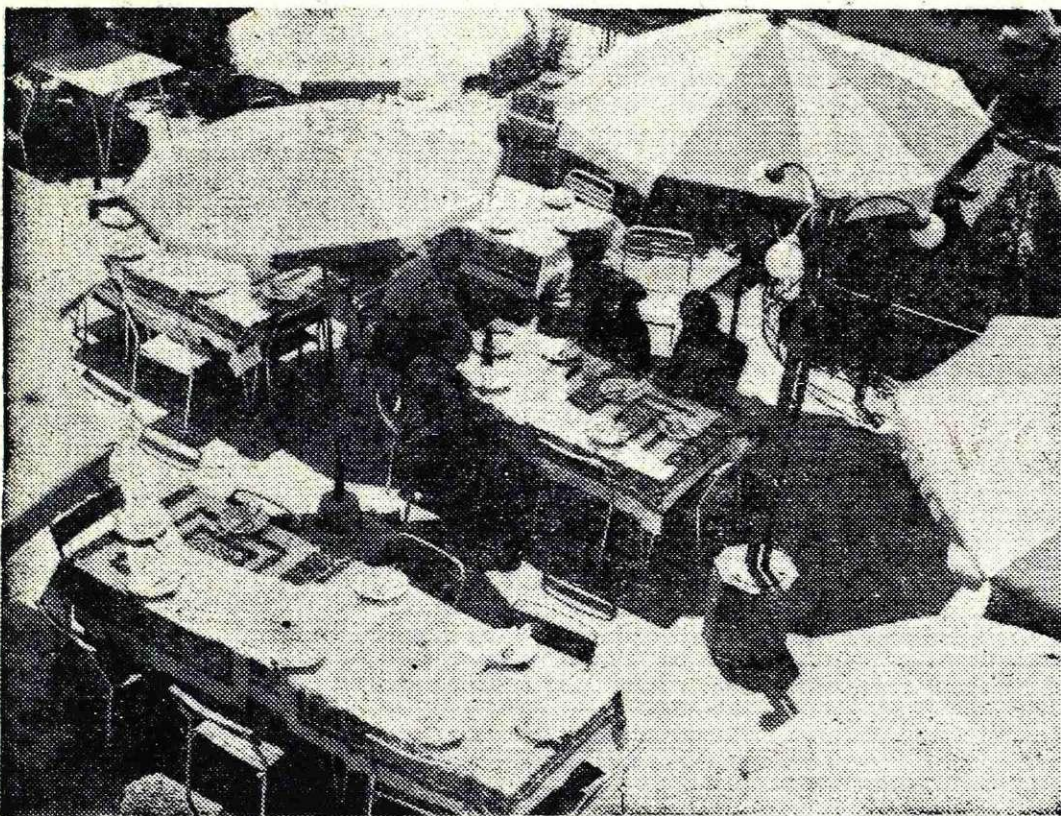
Kljub temu, da nafta, zemeljski plin in počasi tudi jedrska energija izpodrivajo premog z njegovega, do nedavnega prevladujočega položaja v energetske situaciji v svetu, vendar v preteklem letu ni bilo večjih sprememb. V ZDA so v zadnjem času celo opazili nekoliko večje naraščanje porabe črnega premoga kot nafte. Tudi v Sovjetski zvezi je količina nakopanega premoga v preteklem letu precej narasla in predvidevajo, da bo v prihodnje še bolj. Številke za LR Kitajsko niso uradne, temveč samo ocenjene, vendar brez dvoma drži, da ima ta država ogromne zaloge črnega premoga, ki jih tudi na veliko izkorišča.

Kljub nafti, zemeljskemu plinu in jedrski energiji lahko pričakujemo tudi za bodoča desetletja, da bo premog še vedno ostal eden izmed najvažnejših energetskih virov našega planeta.

K.



Sonce neusmiljeno pripeka. Treba bo paziti, da ne bo nevšečnih posledic



Doma najbrž ne tekne tako kot tu

CRIKVENICA IMA ŽE

Že dolga leta hodijo jeseniški železarji na naše lepo morje preživeti težko zasluženi dopust. Najdalj in največ jih je preživelo svoj dopust v našem domu v Crikvenici. V ostalih krajih in letoviščih na Jadranu, kjer smo lahko letovali, nam verjetno ni bilo tako všeč, zato smo jih pogosto menjavali. Barbat, Vodice, Biograd, Lukšič in sedaj zopet Biograd — to so bili kraji, kjer so naši železarji nabrali novih moči pa morda sem še katerega pozabil. Le Crikvenica je ostala v slabih in dobrih časih in tudi sedaj, ko so nova moda hišice v campu Biograd, še marsikdo le rajši zavije v to naše znano letovišče na severnem Jadranu.



Prispeli smo, da preživimo 12 dni ob prelepem Jadranu

Tretja izmeda je tovanje v Crikvenici izvrstno začelo. V takšno kot s tega limo, brez plačka in sonce hudo pripeperatura mora je 2. junija opoldne kar 2. raj pretopla voda, vtis, da sem v termoplicah.

Sicer pa je v tako, kot smo navedli prejšnjih let. Dobroba, okusna hrana, družba, dobra kopaljo ima rad in lepo kopališče, pri katerem opaziš, da nekaj mveč splava s skakal ki ga je letenje z

Pismo iz Crikve

sla burja proti Kadga ni mogla nam zaj, ker manjkata na nosilca, ki jih vci ne morejo zabiti dno, ker za to ni trebnje naprave. Pškoda, ker je skakal

OP

Cestni nadvoz Ivana Krka in vozniki za prevoz da večja obremen

Opozarjamo vs vajo prometni zn posledice v prim

Nemška šola stoji, slovenske ni Oris zgodovine jeseniškega šolstva

NADALJEVANJE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Teden dni pred začetkom gradnje nemške šole se je 135 članov jeseniške podružnice »Südmarke« zbralo na letni skupščini; o tem poroča »Slovenec«: »Nemci so ob tej priložnosti sklenili, naj se delokrog podružnice razširi izven Jesenic na celo Gorenjsko, da se tako vsi Nemci cele Gorenjske še tesneje sklenejo in združijo v pomembno delo. Tako na tistem delajo Nemci. Slovenci pa — se koljejo naprej...«

V drugem dopisu z dne 31. julija 1905 pa javlja, da bo s šolskim letom 1905/06 odprt tretji razred, za katerega naj KID pripravi ustrezno učilnico, nadalje stanovanjsko sobo za učitelja in plačo zanj — letno 1200 kron, vrhu tega pa še za povečane stroške za veroučitelja in

učiteljice ženskih ročnih del; pristavlja pa še, da je brez denarja. Zahteve je Lukman odobril kar na robu dopisa...

Naslednje dopise šolskega kuratorija iz Ljubljane je poleg predsednikovega namestnika Bocka podpisoval tajnik dr. Ambrositsch — odvetnik; zato so pravniško uradni, hladni. Dopisu, v katerem se kuratorij zahvaljuje KID-u, da je zastonj napeljal vodovod do šole v gradnji, pa prilaga reverz o pravicah in dolžnostih obeh podpisanih strank. Vedno nove zahteve po denarnih prispevkih pa so jele presedati celo Lukmanu, ko pravi v odgovoru, da člani Upravnega odbora KID niso pričakovali, da bodo stroški za šolo naraščali iz leta v leto, zlasti še, ker so jih že odobrili do konca julija 1907; sobo za učitelja bodo verjetno našli in opremili,

medtem ko nove šolske učilnice pod nobenim pogojem ne bodo našli.

Temu odgovoru je sledil nov zahtev glede plač, učiteljskih stanovanjskih sob in učilnice za tretji razred, kajti v šolskem letu 1906/07 bodo že vsi štirje razredi v novem poslopju. Na željo šolskega kuratorija je o teh novih zahtevah razpravljala Upravni odbor KID ter soglasno sklenil, da poviša dosedanje subvencije za šolsko leto 1905/06 za 1680 kron, za šolsko leto 1906/07 za 3300 kron, tako da bosta celotni subvenciji znašali za šolsko leto 1905/06 5900 kron in za šolsko leto 1906/07 7600 kron; odbor je pripravljen opremiti dve sobi (na podstrešju Ruardove graščine, op.) za dva samska učitelja, medtem ko za tretjo učilnico ni drugega prostora, razen dosedanje uradniške čitalnice v kan-

tini, v kolikor bi jo lahko izpraznili in opremili.

Predsednik UO KID je predlagal, da odpošljejo pismeno zahvalo šolskemu kuratoriju ter vodstvu šole, ki pravilno vodita in nadzorujeta gradnjo novega šolskega poslopja, kar naj zapisnikar zapiše v zapisnik. (Zapisnik UO z dne 28. avgusta 1905). V dopisu pa ponovno poudarja, da Upravni odbor po letu 1907 nikakor ne bo več prispeval niti denarja niti prostorov za šolo... Sledi pismena zahvala za vse žrtve, ki pa so tudi v interesu KID! Odposlanec prof. Belar se je z Lukmanom sporazumel, da čitalnica v stari kantini (danes Fužinska cesta 12) ustreza kot učilnica za tretji razred; v stari restavraciji pa bi lahko namestili nemški otroški vrtec, ki ga namerava kuratorij odpreti s prvim oktobrom 1905; oba prostora naj uredijo skromno, začasno, saj bo v novi šoli vse novo...

Kranjska industrijska družba je tudi tej zahtevi ugodila, le da bo

prostor za nemški šolski pravljen šele 1. novembra 1905/06. Šta to nemške šole in šolski kprla v stari kantini čnemške privatne šole vrtce, ki naj danararazred. (Četrtri red jšem gostinskem postornici, otroški vrt pa danjih rak; izjaja Karla upokojenega strovodješt. 2).

Med tem so se teželnmu svetu pritožile poleg roška Bela še kraljina šKoroške Bele in jesenicdelitve šolskih ovin Jesroške Bele, kam so spžeti, kot tudi pre izbrabišču v Grobljaba

Deželni šolski svet je p dil s sklepom z dne 23. ker je upošteval pomaprave ter komisjske o je naročil okrajnmu gla ponovno skliče komisije re zemljišča in gradnje

ŽE TRADICIJO

a izmena je svoje le-
v Crikvenici letos res
o začela. Vreme je
kot sila lahko le že-
rez olajška na nebu
e huda pripeka. Tem-
a mora je znašala 25.
upoldan kar 27° C. Sko-
topla voda, saj imam
sem v termalnih to-

pa je v Crikvenici
ot smo navajeni že iz
h let. Dobra postrež-
isna hrana, prijetna
dobra kapljica, kdor
rad in lepo urejeno
še, pri katerem takoj
da nekaj manjka. Ni
ava s skakalno desko,
e letošnje zimo odne-

Pismo Crikvenice

ja proti Kačjaku. Zal
nogoče namestiti na-
r mankata dva lase-
lea, ki jih v Crikveni-
orejo zabiti v morsko
er za to nimajo po-
naprae. Res je to
ker je skakalnica nu-

dila obilo zabave kopalcem,
posebno mlajšim. V domu bo
v tej izmeni 133 gostov, ven-
dar v času, ko to pišem, še
niso vsi prispeli. Manjka tu-
di še 9 Čehov iz Brna, ki bo-
do naši gostje.

Danes popoldan je v kopa-
lišču vse živo, čeprav je vro-
čina izredno huda. Upam, da
bomo znali najti pravo me-
ro pri začetnem sončenju, si-
cer so posledice lahko hude,
saj sonce pripeka izredno
močno.

Tako je začela z letova-
njem letošnja tretja izmena
v Crikvenici. Zaenkrat je vse
v najlepšem redu, kako bo
v prihodnjih dneh, pa bomo
še videli. Prišli smo, da se
odpočijemo in nabereimo no-
vih moči za delo po konča-
nem dopustu. Ta namen bo-
mo brez dvoma dosegli, kajti
četudi bi nam vreme v pri-
hodnjih dneh ponagajalo, so
vsi ostali pogoji za to izred-
no ugodni.

Crikvenica in naš dom sta
nam tudi letos ostala zvesta.
Sprejela sta nas v svoje
okrilje in mi ju radi obišče-
mo. Tako je tudi prav, saj
danes tradicija in zvestoba
tudi nekaj veljata. K.

POPOZORILO

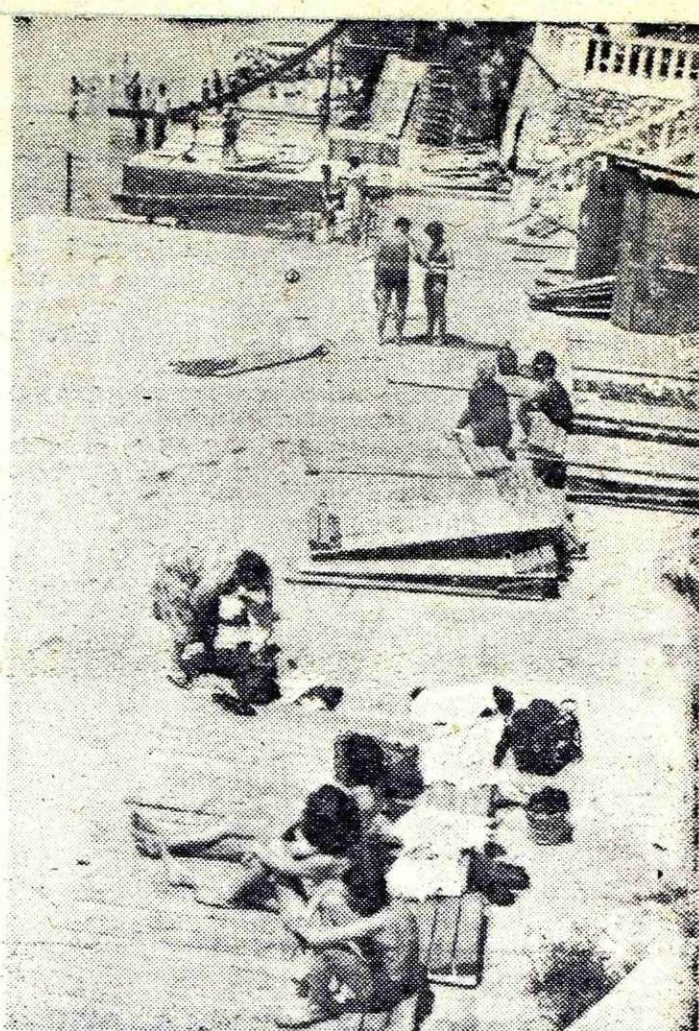
stni nadvoz ki povezuje Spodnji Plavž z Logom
i Kriva in nabrežjem reke Save, lahko koristijo
ki za prevoz tovora do 1 tone, ker je ugotovljeno,
deja obremenitev ni dopustna.

ozarjamo vse voznike motornih vozil, da upošte-
promeni znak ob mostu in da nosijo morebitne
dice v primeru nesreče sami.

Skupščina občine Jesenice
Oddelek za gradbene in
komunalne zadeve



Tudi v tej vili letujejo naši sodelavci



Še malo, pa bo kopališče spet oživel. Vročina je le prehuda

Praznovanje v Žirovnici

Na letošnji krajevni praz-
nik so se v Žirovnici temelji-
to pripravili. V Glenci nad
Breznico so uredili slavnost-
ni prostor, ki sprejme več
tisoč ljudi in je prirejen za
vse prireditve, predvsem pa
za Finžgarjevo igro »Divji lo-
vec«. Na tem prostoru je bila
v ponedeljek zvečer slavnost-
na seja Krajevne skupnosti,
nutki odločitve, ki ga je gle-
ki so se je udeležili poleg čla-

nov skupnosti tudi zastopniki
družbenih in političnih orga-
nizacij in matere padlih bor-
cev. Po slavnostni seji so po-
nesli vence na grobove padlih
borcev in spomenike talcev
ter imeli razgovor z matere-
mi padlih borcev. V to-
rek zvečer so na istem
prostoru predvajali film »Tre-
na seja Krajevne skupnosti,
nutki odločitve«, ki ga je gle-
dalo nad 300 ljudi. Tudi za

ostale prireditve, kakor od-
bojko v sredo popoldne, pre-
davanje Viktorja Pogacarja o
taborišču Auschwitz in sinoč-
nje mokre gasilske vaje iz
Zabreznice in Smokuča so
pokazali prebivalci Žirovnice,
Breznice in ostalih vasi s
področja Krajevne skupnosti
Žirovnica izredno zanimanje.
Nocoj, ko bo osrednja prire-
ditev, to je predstava Finž-
garjevega »Divjega lovca«, pa

pričakujejo več tisoč ljudi v
Glenci nad Breznico. Jutri, v
nedeljo, bodo zaključili praz-
novanje s komemoracijo pri
spomeniku padlim borcem v
Mostah, ki ji bo sledil na
slavnostnem prostoru razgo-
vor z borci Cankarjevega ba-
taljona, strelske tekme z
žironsko puško, spretnostna
vožnja AMD Žirovnica in po-
poldan ljudsko rajanje.

nemški šolski vrtec pri-
le 1. novembra. V šol-
905/06 sta torej vodstvo
in šolski kuratorij od-
i kanini četrty razred
ivadne šole ter otroški
j daje naraščaj za prvi
rti razred je bil v biv-
sem prostoru proti apne-
i vrtec pa v smeri se-
izjava Karla Verhovška,
i strojvodje, Pod Mirco

so se željnemu šolske-
ritozila poleg občine Ko-
še krjina šolska sveta
le in jesenic tako glede
ih občin Jesenice in Ko-
kamor so spadale Seno-
li proti izbranemu grad-
bljaha.

lski svet je pritožbi ugo-
m z dne 23. marca 1906,
števal pomanjkljive pri-
komisijske ogleda; zato
krajnemu glavarstvu, da
liče komisijo glede izbi-
in gradnje šole na dan

31. maja 1906; dopis je datiran s
23. majem 1906.

O tem poroču jeseniški dopisnik
pod naslovom »Šola na Savi« v »Slo-
vencu« 2. junija 1906 sledeče: »V
četrtak, dne 31. maja je bila stavbe-
niška razprava za novo slovensko
šolo na Savi. Nova šola bi bila že
lahko stala, ako se ne bi delale ovire
z raznih strani. Opetovano smo
že poudarili, kako bi bila po-
trebna osemrazrednica za celo
šolo. Merodajni faktorji svoj čas
niso gledali v prihodnost in so ti-
ščali, naj bo na Savi posebna štiri-
razrednica, na Jesenicah pa naj
ostane stara štirirazrednica. Občin-
ski odbor in krajni šolski svet je
delal za to in se je denar za to šolo
že pobiral. Ko je enkrat sklep, da
se zida na Savi nova šola in se z
njo napravi nov šolski okoliš pra-
vomočen, so pa ravno tisti možje,
ki so prej tako delali za novo šolo
na Savi, na komando Cham-Fabin-
ca rekli, šola ne sme biti na Savi,
šolski okoliš se ne sme raztrgati in
začeli nasprotovati, da se je zidanje
šole zavleklo. Tačas pa je nemški

šolski kuratorij zidal nemško šolo
na Savi in v jeseni letos bo štiri-
razredna nemška šola že otvorena.
Nemška stoji, slovenske ni! Posledi-
ca tega bo, da bodo slovenski otroci
pohajali nemško šolo, ker sloven-
ske ni, zlasti, ker je nasprotstvo
med Savo in Jesenicami postalo ta-
ko napeto. Vsa zadeva glede skup-
ne osemrazrednice je popolnoma za-
vožena, zavozili so jo liberalni ve-
ljaki, ki so razmere v občini čisto
zmedli! Dobro vedo, da z naspro-
tovanjem proti šoli na Savi ne bodo
nič opravili, vendar stvar hočejo le
še zavleči. V razmerah, kakršne so
sedaj, je edina pomoč, da se slo-
venski otroci odvrnejo od nemške
šole, ta, da se čimprej zida slo-
venska šola na Savi. Kdor to ovira
in zavlačuje, bo pomagal le Nem-
cem ponemčiti slovenske otroke.
Prihodnost bo pokazala, kako prav
smo imeli.« V naslednji notici ome-
bnja »Slovenec«: Nova nemška štiri-
razrednica bo kmalu dodelana. V
jeseni se otvori. Privlačno silo, bo
imela nemška šola zlasti zato, ker
se že sedaj čuti, da dečki iz nem-

ške šole pridejo v tovarni na bolj-
ša mesta.

Številni polemični članki v »Slo-
venskem narodu« in v »Slovincu«
so odraz in odmev občinskih volitev
v marcu leta 1906, ko se je v pred-
volilni dobi razdivjal brezobziren
boj med slovensko demokratsko
stranko (liberalci) in slovensko
ljudsko stranko (klerikalci) ter med
nemško savsko ali tovarniško stran-
ko; obe slovenski stranki nista iz-
biralni besed in sredstev, saj so si
pristaši drug drugemu očitali zvezo
z nemško Lukmanovo stranko, po-
segali v privatno življenje z žalitva-
mi, ki jih je moralo nato razsojati
sodišče v Kranjski gori; takih izra-
zov in psov ne bi danes noben ča-
sopis objavil, ne glede na moralni
kodeks novinarjev in zakon o tisku;
volilni izid pa je dal sledeči rezultat:
slov. demokratska stranka 15 odbor-
nikov, slovenska ljudska stranka 6
in tovarniška (nemška) pa 11 od-
bornikov; tedaj pa se je znova raz-
divjala borba za izvolitev jeseniške-
ga župana izmed 32 odbornikov; po

večkratnih neuspešnih volitvah zaradi
odsotnosti večine odbornikov je bil
končno po sporazumu izvoljen slo-
venski zdravnik Kogoj.

Takrat so se začeli pripravljati za
slovesen sprejem avstrijskega nad-
vojvode Franca Ferdinanda, ki bo
slovesno izročil novo-zgrajeno alp-
sko železnico Beljak-Jesenice-Trst
svojemu namenu. In zopet se je
vnel boj za samo slovenske napise
po Jesenicah; le na državnih uradih
so bili dvojezični; nato pa zastave!
Poleg državnih — črno rumenih so
prevladovala deželne — slovenske
trobojnice, da s tem pokažejo slo-
venski obraz Jesenic in ob progi vse
do Trsta. Šolski kuratorij pa je na
zgrajeni nemški šoli pohitel z nem-
škimi napisi: »Deutsche Volksschule«,
»Turnhalle« in »Deutscher Kinder-
garten« med nemškimi zastavami.

V začetku šolskega leta 1906/07 so
odprli nemško šolo, o čemer pa ne
poročajo noben slovenski časopis, ra-
zen očitka, da je slovenski katehet
pozdravil navzoče goste v nemščini.

Jože Tomažič

Anketa jeseniškega radia

Radio Jesenice želi izvesti krajšo nagradno anketo. Vprašanja ankete se nanašajo na dosedanji in prihodnji program. Anketa vsebuje 5 vprašanj:

1. Ali redno poslušate oddaje Radia Jesenice?
2. Katero oddajo najraje poslušate oziroma vas najbolj zanima?
3. Kaj v naših oddajah najbolj pogrešate oziroma o čem bi morali večkrat govoriti?
4. Ali predvajamo z ozirom na skopo odmerjen čas dovolj glasbenega programa?
5. Kaj menite o jeseniškem radiu? Ali je prav, da smo ga ustanovili? Ali je dovolj, da oddajamo štirikrat tedensko? Ali so oddaje vsebinsko dovolj razumljive in kvalitetne? Ali ste zadovoljni z napovedovalci? Morda še kaj drugega?

Odgovore na vseh pet vprašanj pošljite na naslov: Radio Jesenice, Jesenice, Trg Toneta Cufarja 4. Zadnji rok za oddajo ankete je 5. julij. Vse odgovore bomo vključili v žrebanje in jih pet nagradili.

Nagrade so:

- tranzistor OHRID z gramofonom v vrednosti 45.000 din,
- mikser GIRMI v vrednosti 18.400 din,
- ležalna blazina PALMA v vrednosti 10.700 din,
- dve brezplačni čestitki po našem radiu,

Žrebanje bo javno v studiu Radia Jesenice in sicer v četrtek, 8. julija.

Srečanje »Prekomorcev«

V ponedeljek, 28. junija, smo se sestali nekdanji borci prekomorskih brigad. Po budo za srečanje sta dala Občinski odbor ZB NOV in predstavniki občinske skupščine občine Jesenice. Navzoče je pozdravil tov. Ciril Triler, o zgodovini in pomenu prekomorskih brigad pa je govoril inž. Lojze Pohar.

Sprejemu so prisostvovali Ivan Saksida, Rezka Prešeren in Albina Klinar.

Udeleženci smo povabljeni na proslavo prekomorskih brigad v Ilirski Bistrici in smo prejeli z vabilom spominske značke ter lepo in dragoceno knjigo, v kateri je na kratko opisana pot prekomorskih brigad. Že na prvi pogled se da ugotoviti, da knjiga ni popolna. Zato je dolžnost borcev, nekdanjih pripadnikov omenjenih brigad, da prispevajo svoj delež za izpopolnitev opisane zgodovine. Če bomo opisali le delček tega, kar smo doživeli že ob formiranju brigad tako daleč od domovine, se bo lahko obseg knjige zelo povečal. V brigade smo prišli iz različnih krajev in dežel (Italije, Francije, Alžirije, Egipta, Izraela, Indije itd.), iz različnih rodov vojske, z različnimi vojaškimi sposobnostmi, raznih narodnosti (Slovenci, Srbi, Hrvatje, Italijani, Poljaki in drugi, kise jih ne spominjam več). Sodelovali smo v borbah za osvoboditev domovine in se borili za nov družbeni red, zato bo dragocen vsak prispevek iz življenja in borb brigad, katerih borci smo bili. Pozabiti ne smemo na so-

borce, ki so darovali svoja življenja za domovino. Tudi njim moramo posvetiti napisan spomin.

Srečanje v Kazini je bilo prijetno, saj je bilo šele prvo po vojni. Večer smo preživeli dobro razpoloženi ob obujanju spominov na slavne partizanske dni, ki so za nas nepozabna preteklost, ki se je radi spominjamo.

V imenu vseh navzočih se želim zahvaliti organizatorju za prijetno srečanje, ki se ga bomo vedno spominjali.

Tone

»Goliški plazovi«

Tovariš urednik!

V 26. številki vašega tednika »Železar« z dne 26. junija 1965 ste pod gornjim naslovom zapisali, da je bila prva uprizoritev Savinškove igre »Pod goliškimi plazovi« v soboto zvečer. Ker sem netočnost glede pisatelja Savinška bral že na lepakih ter ponovno v vašem časopisu, menim, da ne gre za pomoto, ampak za nevednost.

Že pokojni pisatelj Slavko Savinšek ni nikdar napisal igre pod tem naslovom, pač pa povest, ki je izšla enkrat pod naslovom »V goliških plazovih«, drugič pa pod naslovom »Izpod Golice«. Ta povest je bila dramatisirana menda brez pisateljevega dovoljenja. Avtorja dramatisacije pisatelj ni poznal, dramatisacija sama pa mu ni bila všeč.

Lojze Savinšek

Nekaj misli in pripomb k članku »Koncert orkestra in solistov glasbene šole«

V 26. številki Železarja je bil objavljen članek nepodpisanega avtorja: »Koncert orkestra in solistov glasbene šole«. Ker nekatere trditve v tem članku niso dovolj objektivne, je primoran kolektiv glasbene šole dati nekaj pojasnil in pripomb. Pisec članka ugotavlja, da je bil večerni koncert slabo obiskan predvsem zaradi poznega datuma in tudi zato, ker so bile za šolsko mladino že prej prirejene posebne predstave. Res ne vemo, zakaj naj bi ravno pozen datum koncerta, ki ga omenja pisec, vplival na slab obisk, ko vemo, da prirejajo koncerte te vrste glasbe po svetu skozi vse leto. Pisec nadalje ugotavlja, da popoldanski koncerti za mladino niso pozitivno vplivali na obisk večernega koncerta. Čudimo se tej trditvi. Popoldanski koncerti so bili namenjeni predvsem osnovnošolski mladini, ki ne sme posegati večernih

prireditev. Mladine iz srednjih šol, z izjemo iz ene same šole, nismo videli niti pri popoldanskem, še manj pa pri večernem koncertu, čeprav je le-tem obisk dovoljen.

Trditve pisca, da so bili koncerti običajno najprej zvečer, nato šele popoldne za šolsko mladino, ne drži. Takih koncertov doslej za mladino ni bilo, pač pa je mladina lahko prisostvovala javnim generalkam pred večernimi nastopi.

Zaradi »zelo mešanega programa«, ki ga omenja pisec, pa tole: Ugotavljamo, da pisec članka ne pozna naših težav in zmogljivosti orkestra, ki ga sestavljajo predvsem gojenci in predavatelji ter amaterji, torej ljudje, ki po svojem rednem delu študirajo program. Zato je potrebno izbirati dela, ki so za gojence in za amaterje — instrumentaliste tehnično izvedljiva. Zmotno bi bilo

orkester glasbene šole primerjati s profesionalnim ansambлом, ki si lahko dovoli zahtevnejše programe.

Pisec v svojem članku tudi nestrokovno ocenjuje izvedbo Webrovega koncerta za klarinet in orkester, ki ga je izvedel naš pedagog Edo Pust. Omenjeni tovariš je ta koncert naštudiral pod strokovnim vodstvom prof. Alojza Zupana, ki je solist v simfoničnem orkestru RTV Ljubljana. Po izjavah in mnenju profesorjev Akademije za glasbo iz Ljubljane Jožeta Falouta in Srečka Korošaka, ki sta koncertu prisostvovala, je bilo to delo zelo dostojno izvedeno.

Menimo, da je prav, da se kritično ocenjuje naše delo, vendar ne na tak način, kot je to storil nepodpisani avtor tega članka.

Kolektiv
glasbene šole
Jesenice

OBVESTILO

Avto moto društvo Jesenice obvešča vse lastnike motornih vozil, da opravlja usluge na mazanju vozil vsak ponedeljek, vsako sredo in vsak petek od 15. do 18. ure. Ker je društvena — servisna delavnica z uslugami preobremenjena, izven napovedanih dni teh uslug ne bomo opravljali.

AMD Jesenice

OBVESTILO

V soboto, 3. julija ob 18. uri bo v avli osnovne šole v Mežstrani otvoritev razstave likovnih del člana jeseniškega DOLIK-a Zdravka Kotnika, ki jo prireja avtor v počastitev dneva borca.

Razstava bo odprta do 10. julija vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

Železarski globus

JAPONSKA. Japonska poraba jekla na prebivalca je v letu 1964 dosegla 318 kg in s tem prvič preseгла 300 kg. Čeprav tretja v svetovni proizvodnji jekla ostane Japonska s 318 kg na prebivalca še vedno pod povprečjem industrijsko visoko razvitih držav. Vzrok za to je delno v visokem številu prebivalstva in delno v indirektnem izvozu jekla v obliki avtomobilov ter drugih industrijskih izdelkov, ki jih ta država na veliko izvažata.



Mladinska brigada ureja smučarske proge na Črnem in Španovem vrhu. V sredo so začeli urejati tudi cesto od Jerce do transformatorja in nekaj najtežjih ovinkov. Delajo na dve izmeni. Strokovnjaki so z njihovim delom zadovoljni.

Iz jugoslovanskih železarn

ŽELEZARNA SISAK

V železarni Sisak so že četrtoč razpisali interno posojilo za stanovanjsko izgradnjo. V četrtem razpisu je sodelovalo več kot 5000 delavcev, ki so vpisali 94.998.000 dinarjev posojila. Mesečno bodo torej pridobili 7.916.500 dinarjev. Najbolj so se izkazali delavci restavracije društvene prehrane, saj so sodelovali vsi in vpisali 214.000 dinarjev. Ne zaostajajo pa mnogo tudi ostali delavci. Lahko zapišemo, da so člani kolektiva železarne Sisak pokazali veliko razumevanje na tak način reševanja stanovanjskega vprašanja.

«Tukaj oddajna postaja železarne Sisak. Dragi poslušalci, dober dan!» Tako se vsak dan začne oddaja interne Sisak v odmoru. Na žalost oddajne postaje v železarni velika večina delavcev iz največjih proizvodnih obratov ne more spremljati tega programa. Poleg vesti iz kolektiva in občine obveščajo delavce tudi o dogodkih v državi in na svetu. Vsako jutro prenašajo poročila Radia Zagreb. Prenašajo pa tudi važne seje organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij ter glasbeni program. Žal ozvočenje ne zajema vseh obratov, vendar računajo, da jim bo to v kratkem uspelo.

Po petletnem obratovanju so začeli v preteklem mesecu obnavljati plavž št. 2. Pri izmenjavi plašča so prvič v železarni Sisak uporabili nov način. Izmenjali so vsega nanekrat. Prednost takega načina je večstranska, saj je čas remonta krajši, pa tudi cenejši je tak način. Medtem, ko so prej pri menjavi oklepa peči predhodno demontirali kupolo in sistem plinovoda ter zasipne naprave, so se pri novi metodi temu izognili. Z učvrstitvijo kupole enostavno oddvojijo plašč in medtem ko skupina delavcev demontira, druga istočasno izdeluje nov plašč, ki so ga pozneje s posebnim sistemom dvigal postavili na mesto starega. Tudi plašč so izdelali po novem načinu. Posamezne elemente so med seboj zvarili, kar omogoča boljše hlajenje in izmenjavo posameznih poskodovanih delov brez večjih zastojev.

ŽELEZARNA SMEDEREVO

V Smederevu so ustanovili dispanzer za medicino dela, namesto prejšnjega oddelka za medicino dela. To je velika pridobitev za smederevsko železarno, ker bodo lahko pravočasno preprečevali razne bolezni delavcev, nekatere pa bolj učinkovito zdravili. Poleg tega računajo, da bo

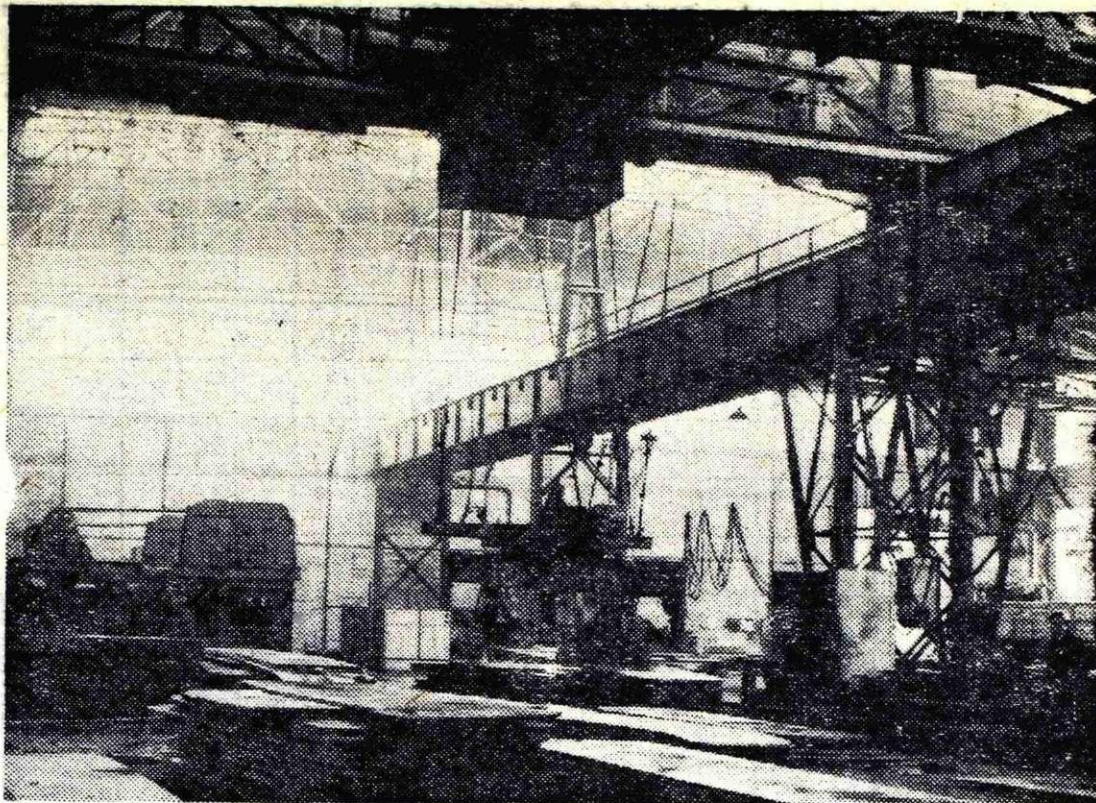
ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem sodelavcem, ki so me ob priliki mojce težke nezgode obiskali v bolnišnici in mi želeli skorajšnje okrevanje. Najlepša hvala tudi za darila.

Mujo Cimiratić
martinarna

bolj ustaljen medicinski kader, saj bodo mladi zdravniki lahko opravili specializacijo v dispanzerju. Dispanzer bo imel 3 oddelke: ambulantno poliklinično službo, preventivno službo in oddelke za profesionalne bolezni. Trenutno imajo težave s prostori in s kadri. Imajo pa v glavnem vso opremo, čeprav jo zaradi omenjenih težav delno ne uporabljajo.

V smederevski železarni so sklenili, da letos ne bodo regresirali dopustov. Za to so se odločili, ker je analiza pokazala, da regres izkoristijo vsako leto eni in isti. Vsi zaposleni pa lahko dobijo regres pri Občinskem sindikalnem svetu, ki regresira vsem zaposlenim dopust po višini njihovega zaslužka. Če je zaslužek na člana družine 10 tisoč din 50 % popusta, ki se zmanjšuje z višino zaslužka, tako da znaša pri dohodkih 30 tisoč dinarjev na družinskega člana le še 15 %.



Adjustaža valjarne 2400

Nad tisoč žensk v naši občini želi zaposlitve

Lani decembra je Zavod za zaposlovanje delavcev na Jesenicah s popisom ugotovil, koliko je na Jesenicah preveč ženske delovne sile. Popisovali so s posebej za to pripravljenim vprašalnikom. Analiza popisa nudi zelo zanimive podatke. Naj jih nekaj navedemo:

- v občini imamo — v starosti od 15. do 45. leta — 1476 nezaposlenih žena in deklet;
- od 1476 žena in deklet želi zaposlitve 1050 ali 71 %;
- poročenih (od 1050) je 88 %;
- starih od 26 do 45 let je 79 %;
- nepopolno osnovno šolo ima 55 %;
- popolno osnovno šolo ima 35 %;
- nepopolno srednjo šolo ima 3 %;
- strokovno usposobljenih je 30 %;
- popolno srednjo šolo ima 3 %;
- šivilj je 114, trgovskih prodajalk 33, administratork 31, kuharic 23, natakaric 25, krojačic 22 itd.

Razumljivo, da je največ nekvalificiranih žensk. Skratka, gre za pomemben potencial delovne sile, ki bi lahko ustvarjal narodni dohodek in tudi boljše življenjsko raven. Morda bi ne bilo napak, če bi se ob teh podatkih zamislili odgovorni v delovnih organizacijah, pa tudi njihovi organi samoupravljanja. Prepričani smo, da bi z malo zavzetosti za ta problem lahko marsikaj storili. Pri tem ne gre za milijone ali celo milijarde. Gre preprosto za to, da pogledamo okoli sebe po obstoječih delovnih mestih, za morebitno uvedbo triizmenskega dela in podobno. Glede na to, da je v naši občini odstotek zaposlenih žensk med najnižjimi in sicer 26 %, pa bo potrebno izdelati dolgoročen načrt za postopno reševanje zaposlovanja več žensk.

Lahko pričakujemo, da bodo predlogi občanov vredni upoštevanja. Glede tega so bile žene že pri anketiranju precej konkretne. Zlasti aktivne so bile žene na Hrušici, Plavžu, Dovjem in v Žirovnici. Tako na primer predlagajo:

— na Jesenicah bi bilo pametno ustanoviti obrat kovinske industrije;

— zakaj »ISKRA« Kranj ne ustanovi svojega obrata na Jesenicah, ko je tu dovolj žensk?

— TOTRA iz Ljubljane naj bi ustanovila svoj obrat na Dovjem;

— zakaj ne razširimo otroških varstvenih ustanov in uslužnostno-servisne dejavnosti?

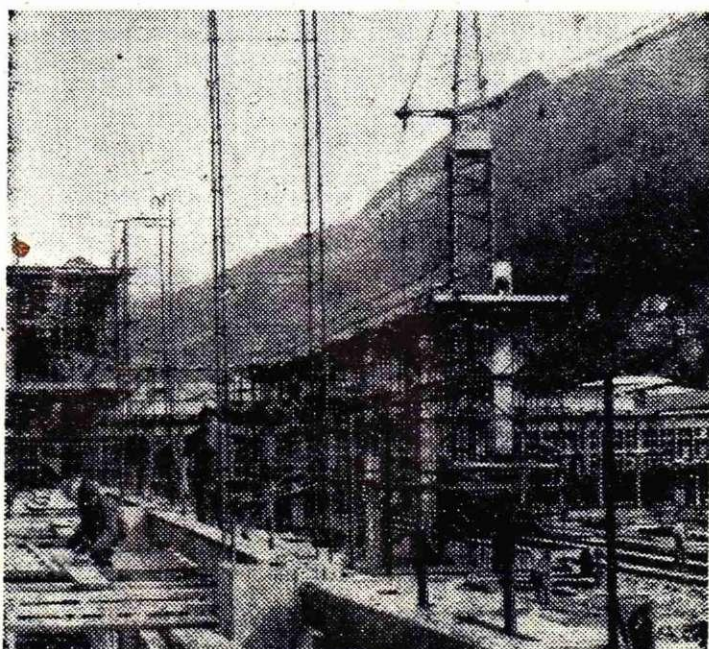
— na obstoječih delovnih mestih naj bi uvedli triizmensko delo,

— za večjo zaposlitev žensk naj bi se obrnili na določena podjetja zaradi kooperacije;

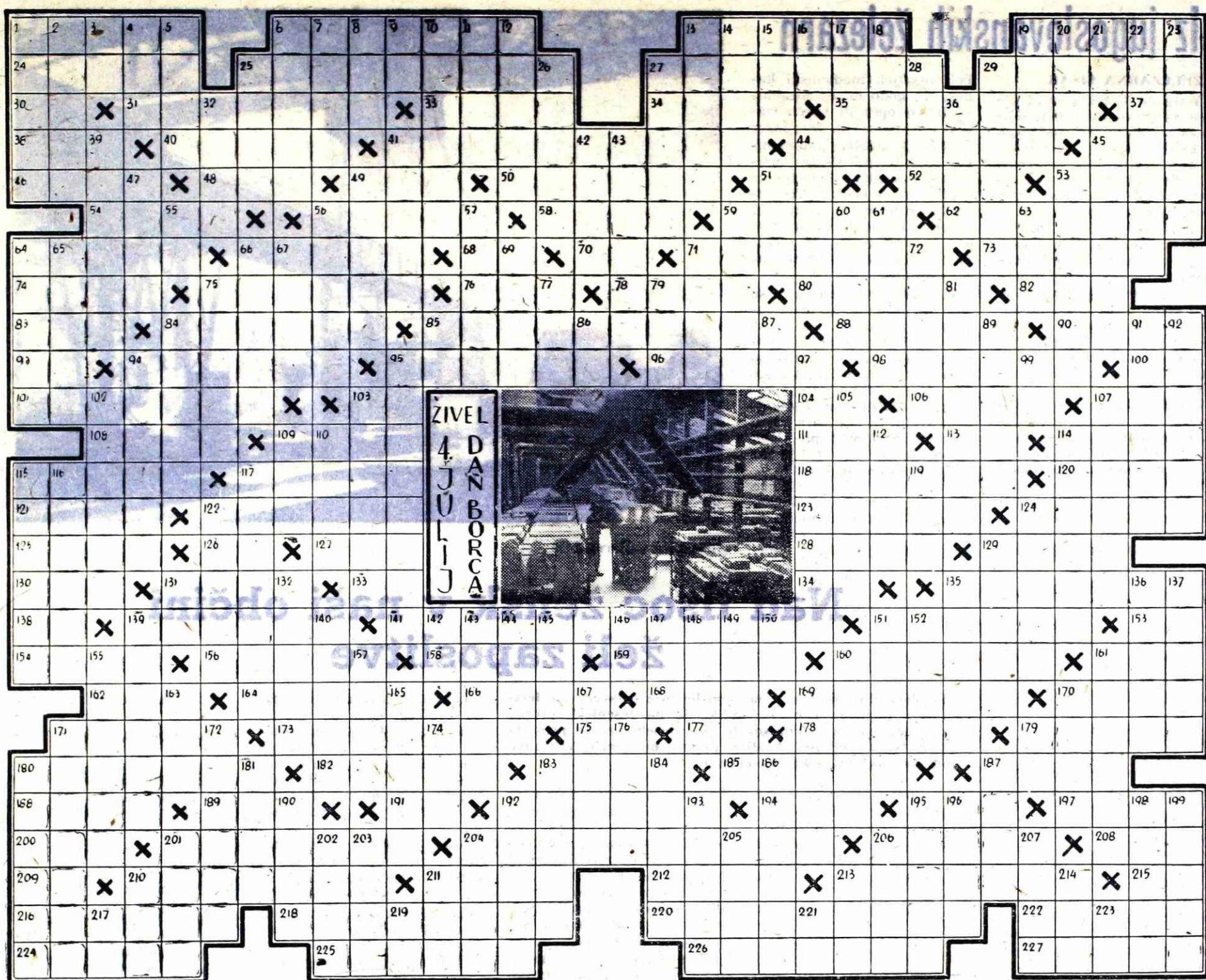
— v okviru programa razvoja gostinstva in turizma v naši občini bi morali misliti na večje vključevanje žensk itd.

Skratka, pobud ne manjka. Prav pa bi bilo, če bi to pobudo podprle tudi družbenopolitične organizacije, predvsem občinska vodstva. Mimo tega vprašanja pa ne bi smela iti Stalna konferenca za družbeno aktivnost žena na Jesenicah. Ob vsestranski aktivnosti po tem vprašanju lahko pričakujemo v prihodnje določene pozitivne premike pri reševanju zaposlovanja žensk v naši občini.

Vibr



Gradnja hale za novo patentirnico naglo napreduje



NAGRADNA KRIŽANKA

Vod.: 1. strela, 6. kompozicija, 13. rdečilo, 19. del smučarske proge, 24. polica za knjige, 25. metalurško podjetje, 27. gorata pokrajina na skrajnem severu, 29. znameniti most v Benetkah, 30. avtonomna pokrajina, 31. vodna ptica z vrečo pod kljunom, 33. reka, ki teče skozi Frankfurt, 34. v preteklem letu, 35. moško ime, 37. tovarna v Nišu, 38. astronomski pojav, 40. ljubljanski baletnik, ki je poučeval na Jesenicah, 41. visok vrh v Švici v Peninskih Alpah, značilne oblike, 44. prapor, 45. krik, kričanje, 46. pritok Rena v Švici, 48. nedoločen zaimek, 49. zvišana nota, 50. pozitivni del bilance, 51. »telovadno društvo«, 52. pripadnik Starih Slovanov, 53. časovna obdobja, 54. vinorodna rastlina, 56. moško ime (Avsenik), 58. rešeto, 59. nemška denarna enota, 62. elitni vojak nekdane turške vojske, 64. izloček v ustih, 66. delo in zaslužek enega dne, 68. plavalni klub, 70. člen

(okrajšano), 71. partizansko pokrivalo, 73. borilni meč, 74. jezero v Etiopiji, 75. brodnik, 76. Hercegovce, 78. lahko hlapljiva tekočina, 80. vodno prevozno sredstvo, 82. okrajšava za našo denarno enoto, 83. sovražnica železa, 84. zgodovinsko mesto blizu Splita z znamenito katedralo, 85. sedež vratarja, 88. mejna reka med Slovenijo in Hrvaško, 90. krpa, cunja, 93. začetni imena in priimka izumitelja dinamita, 94. mesna jed, 95. raza, odrgnina, 96. panj za sekanje drv, 98. astronomski izraz za meglenico, 100. površinska mera, 101. veliko pristanišče v ZRN, 103. srednji, 104. začetni imena in priimka pred leti umrlega slovenskega dramatika (Princeška in pastirček), 106. uporabljanje, 107. ožina na Malaji, 108. pega, madež, 109. pritok Iljemskega jezera v SZ, 111. grška boginja jutranje zarje, 113. nikalnica, 114. občutek sramežljivosti, 115. dvorjenje, ljubimkanje, 117.

hrana, živila, 118. ognjeniško žrelo, 120. ljubkovalno moško ime, 121. nekdanji angleški filmski producent, 122. signalna naprava, 123. slovenski glasbeni kritik (Rafael), 124. beležnica, 125. otok v otočju Tuamotu v Tihem oceanu, 126. začetni imena in priimka ruskega dramatika (Tri sestre), 127. himalajska koza, 128. grobnica, 129. otrok, 130. kratica evropske države, 131. simbol, signal, 133. okrajšava za račun, 134. neznanec, 135. poveljstvo, 138. kalcij, 139. kvalificiran delavec v livarni, 141. obrat za prajenje rude, 151. preliv, prekop, prelitje, 153. oziralni zaimek, 154. kokoš, 156. italijansko nogometno moštvo, 158. ime narodnega heroja Končarja, 159. slovenski pianist, ki živi na Dunaju, 160. mehkužnež, omahljivec, 161. odposlanci, kurirji, 162. rimski kralj, 164. zračni duh v Shakespearovem Koriolanu, 166. gorska pot za spuščanje lesa v dolino, 168. ženski pev-

ski glas, 169. slajen s sladkorjem, 170. konjenik s sulico, 171. odvajanje vode, odtekanje, del vodne napeljave, 173. žensko ime, 175. začetnici italijanskega fizika, 177. začetnici francoskega kiparja, 178. smučarski skakalec — naš sodelavec, 179. zapreka, 180. kraljeva hči, ki je pomagala Tezeju priti iz labirinta, 182. ime narodnega heroja Klavore, 183. reka v Srbiji, 185. pozitivna elektroda, 187. reka, ki teče skozi rojstno mesto Shakespearja, 188. zareza v sodu pri dnu, 189. kratica jugoslovanske armade, 191. medmet priganjanja, 192. začetnik slovenske književnosti, 194. ljubkovalno žensko ime, 195. mlečni izdelek, 197. partizansko ime heroja Semiča, 200. evropski veloletok, 201. reka v Afriki v pokrajini Transval, 204. prestopnica, hudodelka, 206. središče srednjega Jadrana, 208. plemenska skupnost, 209. vas blizu Ljubljane, 210. ajdinja, 211. strateška surovina, 212. uradnik v starem Rimu, 213. šestmestno število, 215. japonska dolžinska mera, 216. sajanka, rastlina pripravljena za posaditev, 218. popusti-

tev, olajšanje, 220. brez upov, neprijetno presenečen, 222. velika posoda za kuhanje, 224. prisilno delo, 225. vojaštvo, oborožena sila države (največja formacija), 226. poškodba, prizadejanje rane, 227. ostra resa pri klasu.

Navp.: 1. blok jekla posebne oblike, 2. nevarna bolezen — gobavost, 3. začetnici slovenskega pesnika, 4. kraj blizu Ljubljane, 5. vrsta lepila, 6. orodje za sekanje, 7. žitni plod, 8. nedelaven, 9. začetek azbuke, 10. glavno mesto Sirije, 11. najbližji sorodnik, 12. ime filmske igralka Ekberg, 13. slovenski skladatelj in glasbeni pedagog (Danilo), 14. nemški pisatelj (Buddenbrookovi), 15. pritok Bajkalskega jezera, 16. Narodna banka — kratica, 17. slovenski umetniški film, 18. grški bog vojne, 19. moč, jakost, 20. reka v severni Italiji, 21. romunski slov. člen, 22. slovenski pisatelj (roman Zorin), 23. jeseniški akademski slikar (Jaka), 25. kraj v Poljanski dolini s tovarno čevljev, 26. pritoklina, dodatek, 27. poslovitev, pozdrav ob odhodu, 28. nevestino premoženje, 29.



PA BREZ ZAMERE

Na naših cestah je vsak dan več turistov. Sedaj potujejo na morje ali v druge turistične kraje, čez mesec ali dva pa se bodo vračali. Takšna turistična pot vodi tudi skozi Jesenice. Zato si na kratko oglejmo, kakšen vtis naredi na tujca naše mesto, ko se pelje z avtom skozenj.

Z vrha Kopavnika je lep razgled, ki obeta s stolpnici in velikimi bloki lepo, sodobno in prijetno naselje. Idile je kmalu konec. Zelenice okrog blokov in stolpnice so nepokošene, ob prvi stolpnici je kup nekakšnih korenin in drv. Ob zdravstvenem domu že lep čas grmadijo kup prsti, na nasprotni strani pa vzbuja pozornost nekdanja bencinska črpalka, ki se je spremenila v skladišče in avtobusno postajo. Ko se cesta zoži, je še slabše. Hiša, kjer imajo sedež dimnikarji, ima grde luknje, odpada omet, okna so razbita, zapuščena. Če se kdo odloči za hotel Pošto, ima lep razgled na napol podrte drvarnice in kamniti zid, iz katerega raste plevel. Turistični biro vabi z velikim reklamnim panojem na žičnico in v Črni vrh, toda za reklamo so obrisi zloženih tramov, da marsikoga takoj mine navdušenje nad našimi lepotami, posebno če se je že prej spotaknil ob podrti nosilec betonske ograje, ki že dalj časa leži skoraj na pločniku nasproti trgovine Peko.

Pred železniško postajo se obzorje poveča, saj sredi velike planjave stoji le spomenik, malo više pa se iz navoženih skal in prsti osamljen ogleduje Aljažev stolp, ki že dalj časa moleduje za dokončno ureditev. Ureditve pa je potrebna sploh vsa okolica. Za utrjene in tiste, ki čakajo na avtobus so na pločniku nasproti postaje vegaste in polomljene klopi, ki s tablicami »učinkovito« propagirajo Turistično društvo Jesenice.

Tudi pot naprej do železarne ne pomeni presenečenja. Pri železarni pa si lahko ogledamo asfaltiranje pločnika, ki so ga začeli obnavljati kdo ve zakaj ravno v najbolj živahnem turističnem obdobju.

Naj bo potovanje skozi Jesenice zaključeno, čeprav bi lahko še opisovali razne »lepote« našega mesta. Ali ne bi bilo prav, da bi se zavedali, da je naše mesto na meji in da si tujci prav ob prihodu v našo državo ustvarijo mnenje o njej.

S. H.

Učencu Jožetu Dolinarju v spomin - ostalim v opomin

Jože Dolinar iz Podgore v Poljanski dolini, ki se je pred tremi leti vpisal v Industrijsko poklicno šolo Železarskega izobraževalnega centra, je letos zaključil tretji razred, uspešno opravil zaključni izpit in tako postal izučen kovnostrugar. Da bi stopil v življenje čim popolnejši, je obiskoval tudi šoferski tečaj in v petek naj bi polagal vozniški izpit. Kruta usoda pa mu je lepe načrte prekrizala. Ker z učenci III. d razreda ni šel za zaključno ekskurzijo in na izlet v Crikvenico, ga je v četrtek dopoldne zvalilo toplo vreme na jeseniško kopališče. Med več kot tisoč kopalci se je kmalu izgubil in nihče njegovih prijateljev ni mislil, da si je izbrala voda njega za prvo žrtev letošnje kopalne sezone. Ker je imel obleko v kabini, so ga pričeli klicati po zvočniku, vendar se pozivu ni odzval. Takoj so zasumili, da je utonil. Na pomoč so poklicali poklicne reševalce, ki so ga pričeli iskati, vendar zaman. Zbrali so se najboljši plavalci in v strnjeni vrsti v celotni širini bazena pričeli iskati. Našli so ga, vendar prepozno. Po zdravnikovem mnenju je utonil zaradi kapi ali krča. Bil je slab plavalec in ga je verjetno ob prehodu v globoko vodo zaradi strahu zadela kap. Med součenci in predavatelji je vest o tragično preminulem Jožetu Dolinarju mučno odjeknila. Namesto običajne vavete, ki naj bi bila v petek, in ki se je, je veselil tudi Jože, so počastili njegov spomin z enominutnim molkom in se nemo razšli.

V nedeljo so ga učenci in predavatelji šole spremili na zadnji poti v Gorenji vasi. Ob odprtem grobu so orisali njegov lik in se poslovili od njega direktor ŽIC Maks Dimnik, predstavnik razredne skupnosti Jože Dovžan in predstavnik skupnosti Doma učencev Anton Svetanič.

Dejstvo, da je jeseniško kopališče zahtevalo že več žrtev, vsiljuje misel, da bo potrebno posvetiti nadzoru nad kopalcem v kopališču več pozornosti in da bodo morale šole v okviru telesne vzgoje uvesti obvezno učenje plavanja. Marsikateri mlajši, ki ne zna plavati, se dela hrabrega in to je zanj usodno. Jože Dolinar naj bo v resen opomin vsem, ki ne znajo plavati, pa tudi onim, ki so dolžni neplavalce učiti plavanja.

Preklic izkaznic

Preklicujemo veljavnost izkaznic za vstop v Železarno Jesenice, ki so bile izdane na naslednja imena: Janez Lešnik — HVŽ, Zarko Petrovič — martinarna, Franc Pernel — promet, Peter Jeklič — transport, Pavel Kristan — valjarna 2400, Rudi Vavpotič — livarna, Jelena Žagar — oddelek za obračun osebnih dohodkov, Stane Brezigar — transport, Zijad Gerzić — martinarna, Marija Čermelj — konstrukcijska delavnica, Rasib Crnojevič — elektropeč, Marija Žagar — elektrooddelek, Pavle Celarc — martinarna, Cilka Pogacar — Javornik III, Milan Kos — OTK, Gregor Šubic — promet, Ivan Lavrič — mehanska delavnica in Mehmed Zahić — plavž.

hribovec, prebivalec rovt, 32. sibirski veletok, 36. ulj, 39. izrit kupček zemlje, 41. izdelovalec mila, 42. skrajni konec polotoka (pomanjš.), 43. vodja nacistične Nemčije, 44. mlinarski proizvod, 45. večji del, 47. žensko ime, 49. naša denarna enota, 51. kradljivec, 53. kraj, ki je znan po vzreji plemenitih konj, 55. kazalni zaimek, 56. razgled, pogled, 57. večje glasbeno delo, 59. hrib nad Jesenicami, 60. sredstvo za vzhajanje testa, 61. mesto v ZDA (Ohio), središče gumarske industrije, 63. predlog, 64. bojazen, 65. poulično glasbilo, 66. ptica pevka, 67. spodnje okončine, 69. ozemlje s kraškimi pojava, 71. alkaloid v čaju, 72. igralec, 75. znamenita umetniška galerija v Milanu, 77. okrajšan naziv za obrat naše železarne, 79. kratka za močno razstrelivo, 81. prebivalec sosednje države, 84. kapitalistična družba velikih podjetij z enotnim vodstvom, 85. začetnici svetovno znanega jugoslovanskega baritonista, 86. enaka samoglasnika, 87. kemični simbol za aluminij, 89. priimek francoskega skladatelja (opera Fra Diavolo).

91. mimohod (množ.), 92. eden od treh Dumasovih mušketirjev, 94. kolekcija, 95. oddelek v obratu plavž, 97. šamotarna (glej sliko), 99. solmizacijski zlog, 102. obrtnik živilske stroke, 103. visoka gora v Julijcih, 105. prebivalec gora, primorski narodni junak, 107. bebec, 109. čas brez vojne, 110. zemlja, 112. izumitelj cepiva proti otroški paralizi, 114. bankovec za 100 din, 115. zagrebška tovarna hranil, 116. mesto v Nemčiji ob reki Isar, 117. obrat v naši železarni, 119. tuje žensko ime, 122. ljubkavalno moško ime (Aleksander), 124. slabost, nemočnost, 129. rahel enkratni stik, 131. avtomobilska oznaka Zemuna, 132. domače žensko ime, 135. domač naziv za majskega hrošča, 136. ameriška denarna enota, 137. romunsko mesto blizu jugoslovanske meje, 139. okamenela smola, 140. mesto v Franciji ob kanalu Aisne-Marne, 142. okrajšava za Gospodarsko razstavišče, 143. vodno prevozno sredstvo, 144. poljska reka, na meji z NDR, 145. vrsta hladnega orožja, 146. konec polotoka, 147. naplačilo, 148. stara dol-

žinska mera (cevi), 149. naš največji polotok, 150. začetnici slovenskega pisatelja (Bajke in povesti o Gorjancih), 151. zaslužek, 152. žensko ime, 155. pralni prašek, izdelek Saponie, 157. madridsko nogometno moštvo, 160. odtisi, 161. vrsta polža, 163. prislov v zvezi s premikanjem, 165. južnoameriška travnata stepla, 167. spomin-ska knjiga s slikami, 169. okov, kovinska vez, 170. introdukcija, 171. rt v severni Španiji na začetku Biskaj-skega zaliva, 172. tiskarniški izdelek, 174. ime pevca Robiča, 176. ime zagrebške interpretatorke popevk Novakove, 179. samoglasnik in so-glasnik, 180. pretekli čas, ki ga pozna le še srbohrvaščina, 181. žensko ime, 183. ime ruske atletinje Pressove, 184. ljubljanski dramski in filmski igralec (Ali), 186. nagnjenost, 187. verski odpadnik v starem veku, 190. gradbeni material, 192. najbolj razširjena rastlina, 193. sodobna navigacijska naprava, 195. preprosto vodno prevozno sredstvo, 196. jugoslovanska filmska igralka (Inge), 198. jeseniški prvoborec, ki je pa-

del že 1. avgusta 1941 na Mežakliji, 199. polepšana podoba zadovoljnega življenja, 201. travnik ob vodi, 202. čekan, del cepina, 203. nekdanji jeseniški veleposestnik, ki je imel gostilno in mesnico nasproti železniške postaje, 204. mesto, prostor, 205. žensko ime, 206. angleški plemiški naziv, 207. tovarna usnjene

galanterije v Domžalah, 210. barva igralnih kart, 211. zaje-dalci, golazen, 213. konec šahovske igre, 214. del obraza, 217. pritrdilnica, 219. začet-nici slovenskega pisatelja (Moja hoja na Triglav), 221. začetnici priimka in imena slovenskega slikarja, 223. osebni zaimek.

-jni

Nagradni razpis

Današnja slikovna križanka je nagradna. Z žrebom bodo reševalcem s pravilnimi rešitvami razdeljene naslednje nagrade:

1. nagrada 5000 din; 2. nagradi po 4000 din; 3. nagrade po 3000 din; 4. nagrade po 2000 din.

Rešitev vpišite v izrezan ali prerisan lik križanke čitljivo in po možnosti z velikimi črkami.

Vsak lahko sodeluje le z eno rešitvijo, ki naj bo v posebni kuverti, na katero označite NAGRADNA KRIŽANKA in napišite svoj naslov ter obrat, v katerem delate.

Rešitve pošljite najkasneje do 13. julija 1965 na UREDNIŠTVO »ŽELEZARJA«.

Rešitvam ne prilagajte nobenih drugih dopisov.



25. nadaljevanje

Kaiserju je bilo Steinerjevih namigovanj naenkrat dovolj. Usekal je nazaj: »Če niste do skrajnosti bedasti, ste v enoti poročnika Eisbergerja lahko sprevideli, da nas orožnike oddvaja od Gestapa vse, popolnoma vse — od pristopa k stvari do sredstev za urejanje. Snoči sem streljal, da bi zagotovil red. Menda sem meril veter. A glavno je, da tisti veter ni bil privezan. Veste, jaz bi ne mogel pomeriti na zvezanega človeka. Dokler lahko sproži nazaj, toliko časa streljam brez pomisleka. Kri je zmeraj nagrusna. Zlasti, če priteče v curku in če je deseterina človeških žil načeta naenkrat. Za red, pokorščino in disciplino sem pripravljen ubijati. Ubijanju zaradi strahu in občutka pripadnosti pa se bom upiral, dokler bom mogel.«

»Zdaj vem, da imava dokaj sorodne nazore. Zaseka in stranka nimata nič skupnega, kajne?«

»Mraz, redoljubnost in podrejanje sta silno daleč od Tomaža. Čez dobro uro ga bova poskusila preluknjati. Merila bova, saj bo bežal, ne? Če ga boste zadeli, Steiner, ali boste natanko razumeli, zakaj je bilo potrebno? Bodiva si iskrena! Jaz bi bil sinoči mnogo raje zadel tistega, ki mi pobija šipe v vagonih. Uvajati red, vpeljavati disciplino in uvajati zakone mi je užitek. Čeprav je potrebno streljati. Zakaj sem nocoj tule, pa ne vem. Morda se mi bo gabilo streljati na ljudi, ki bodo čez uro bežali v spodnjicah. Tisti Tomaž ni vse zlo, ki ga premore Oberkrain. Kaj mislite, Steiner?«

»Jaz se odločujem med zaseko in NSDAP. Avstrijec sem in svojo službo sem obdržal samo zato, ker imam v rodbini dovolj zaslužnih in vdanih sorodnikov. Zaradi obojega so me poslali sem. Tu potrebujejo policiste. Kaj morem, če me doslej ni še nihče prepričal o tem, da imamo prav. Misliva popolnoma enako, gospod Kaiser. Tisti Tomaž, ki je odvekel nekaj ljudi v gozdove, je lahko norec. Ker te tudi norec lahko ubije, se sprašujem, ali je Messner o tem sploh preudarjal. Lovimo ga v čisto nemogočih okoliščinah in verjemite mi, odšli bomo, ne da bi mu kaj prizadejali. Imam izkušnje in ranjeniškega znaka nisem dobil kar tako. Vendar banditi niso trapasti ljudje. Takrat, ko so me oplazili, sem se o tem dodobra prepričal. Če bi bili neumni, bi se ne znali tako spretno izogibati. Vidite, takšno je moje razmerje do nacionalnega socializma.«

»Ali pogosto govorite tako odkrito?«

»Tako sploh ne govorim. Ne vem, kaj mi je nocoj. Najbrž sem zgubil razsodnost, ko sem vas gledal, kako poskušate stoje spati in mi je bilo potem v zabavo, da ste na kolenih razmotavali svoje sanje. Verjemite, da mislim natanko tisto, kar sem vam pravkar razodel, že dvajset let, govoriti pa upam šele, odkar sem v enoti poročnika Eisbergerja. Ko sem preboleval svojo rano, je napredoval v poročnika in najbrž ne bom mogel nikoli razumeti, kako se je moglo to zgoditi. Iz vsega, kar je večini Nemcev sveto, se očitno norčuje, omalovažuje predstojnike, zasmehuje Gestapo, z vseh pogonov se vrača s svojo enoto praznih rok in zato dobiva zvezde na zamaščene epolete. Kako vi razumete takšne stvari?«

»V Oberkrainu je mnogokaj težko razumeti in bojim se, da je tega vsak dan več. Mislite, da bo nocojšnja odprava propadla že zgolj zato, ker jo vodi Eisberger?«

»Morda tudi zato, čeprav si mislim, da tistega Tomaža tudi nihče drug ni v stanju ujeti. Živega zanesljivo ne. Ob zori se bo morda pred našmi očmi ustrelil ali zaklal. Takšne stvari se namreč dogajajo, Gendarmeriemeister Kaiser. Po vsem, kar sem doživel v tehle krajih, si nisem v stanju zamišljati, da bomo morda prignali na vašo orožniško postajo kopico zvezanih banditov. Ne bo vam treba pisati raporta, da smo prevrnili najnevarnejšega banditskega vodjo teh krajev. In če bi po kakšnem nemogočem naključju vseeno prišel na rjuho, si ni treba misliti, da je tako pomemben, kakor si umišljajo na Gestapu. Svitek banditskih niti je drugje, ne v teh hribih, moj premražen in lačni komandir.«

»Kako, hudiča prepasanega, pa veste, da sem lačen? Sicer pa govorite čisto po mojem okusu.«

Steiner je začutil slo po jedi, ki je dihala iz komandirjevih popadljivih besed, vendar se je namenil postreči stargmu žandarju najprej z malo več hvale o svoje n. poveljniku.

Obisk v Mežici, Velenju in Šoštanju

Iz gostih, črnih oblakov je po malem pršil dež in ni obetal nič dobrega, ko smo se zbrali dijaki I. in II. letnika TSS na jeseniški postaji ter čakali avtobus, da se odpeljemo na zeleno Štajersko obiskat rudnik svinca — Mežico, Velenje in Šoštanj.

Z avtobusom »Ljubljana transport« smo krenili zgodaj zjutraj na dolgo pot. V Kranju smo se poslovili od »gorenjske magistrale« ter zavili proti Brniku, naprej skozi Kamnik in po makadamski cesti vse do Mozirja, kjer so se kolesa začela zopet obračati po asfaltu. Pozno dopoldne smo prispeli v Mežico, ki leži ob izstopu Meže iz soteske ter šteje okoli 2000 prebivalcev. Tu je poslovno središče svinčevega rudnika ter obenem naš cilj.

Mežica je bogato nahajališče svinčevih rud: svinčevega sijajnika ali galenita (PbS), ceruzita (PbCO₃), vulfenita PbMoO₄. Mežiški kombinat je v državi takoj za metalurškim kombinatom v Trepči, ki je največji v Evropi. Po pridobivanju svinca, približno 52.000 ton letno, smo prva država v Evropi in zato je tudi svinec poleg železa in aluminija najpomembnejši metalurški produkt naše države, smo zvedeli iz prvih besed našega vodiča. Nato nas je peljal skozi obrate ter nam pokazal tehnološke postopke pridobivanja svinca iz svinčnih rud.

Zdrobljeno rudo najprej pražijo v etažnih pečeh, nato pa po dodatku apna še v pražilnih pečeh. Redukcija praženca poteka v rotacijskih pečeh ob dodatku koksa. Tako dobijo surovi svinec, ki vsebuje približno 97 % Pb. Nato pa ga na koncu še rafinirajo. Tako dobijo svinec, ki je težka, sivo modrikasta kovina, ki jo lahko režemo z nožem, valjamo, vlečemo v žice, stiskamo v cevi.

Čisti svinec uporabljajo za pridobivanje kemikalij in barv, za varnostne obloge, v akumulatorjih, za lovske šibe, za prevleko miz, ko-

palnih kadi in še in še. Po ogledu smo se zahvalili vodiču za jednat opis ter z avtobusom zapuščali Mežico, stisnjeno med dva hriba. V daljavi so se valili proti nebu dimni plini, ki so po ceveh speljani iz toplotnice za skalnati greben. Plini so strupeni in zato nazivajo Mežičani pokrajino, kjer izhajajo, »dolina smrti«.

Naša naslednja postaja je bil Šoštanj. Stisnjen ob južni rob ravnice pod razvalinami Pustega gradu, ki je nekoč nadziral pot skozi sotesko Pake. Središče mesta je stari tržni prostor, obdan z enonadstropnimi hišami. Naš cilj v Šoštanju pa je bila po osvoboditvi zgrajena termoelektrarna, ki z ogromnimi hladilnimi stolpoma gospoduje nad okolico. To je največja elektrarna v Sloveniji, saj je njena zmogljivost 135.000 kW (dravske elektrar-

ne zmorejo 50 do 60.000 kW) Lignit dobivajo iz bližnjega novega jaska pri Prelogah. Ta lignit ima 45 % vlage in okoli 8 % rudninskih snovi ter se ga zato ne splača prevažati na večje razdalje, termoelektrarni pa je dobrodošel. Za en kWh ga porabijo povprečno 1,2 kg, stara velenjska termoelektrarna pa okoli 3,2 kg. Pepel porabijo v posebnem obratu za izdelavo elektrofiltrskih zidakov.

Na poti proti domu smo se ustavili v novem Velenju, najmlajšem in najmodernejšem mestu, ki postaja simbol socialističnega gospodarstva.

Namen smo torej dosegli. Spoznali smo se s pridobivanjem svinca, si ogledali termoelektrarno in njeno delovanje, na koncu pa še moderno Velenje. Takih poučnih izletov si dijaki še želimo. Ljubo Jasnič

DELAVSKA UNIVERZA RADOVLJICA

bo v letošnjem šolskem letu ponovno odprla

I. LETNIK TEHNIŠKE ŠOLE ZA STROJNO STROKO

Šolanje na tem oddelku, ki je vezan na matično šolo v Ljubljani, traja 4 leta (8 semestrov). DU bo ob zadostnem številu prijav odprla dve paralelki (v Radovljici in na Bledu). Pouk bo v popoldanskem in večernem času trikrat tedensko. Vpis priporočamo vsem interesentom, ki izpolnjujejo pogoje, saj lahko ob redni zaposlitvi dosežejo na ta način srednješolsko izobrazbo oz. dobe naziv strojnega tehnika. Ob vpisu je možno zaposliti tudi za potrdilo, zaradi odgoditve vojaškega roka.

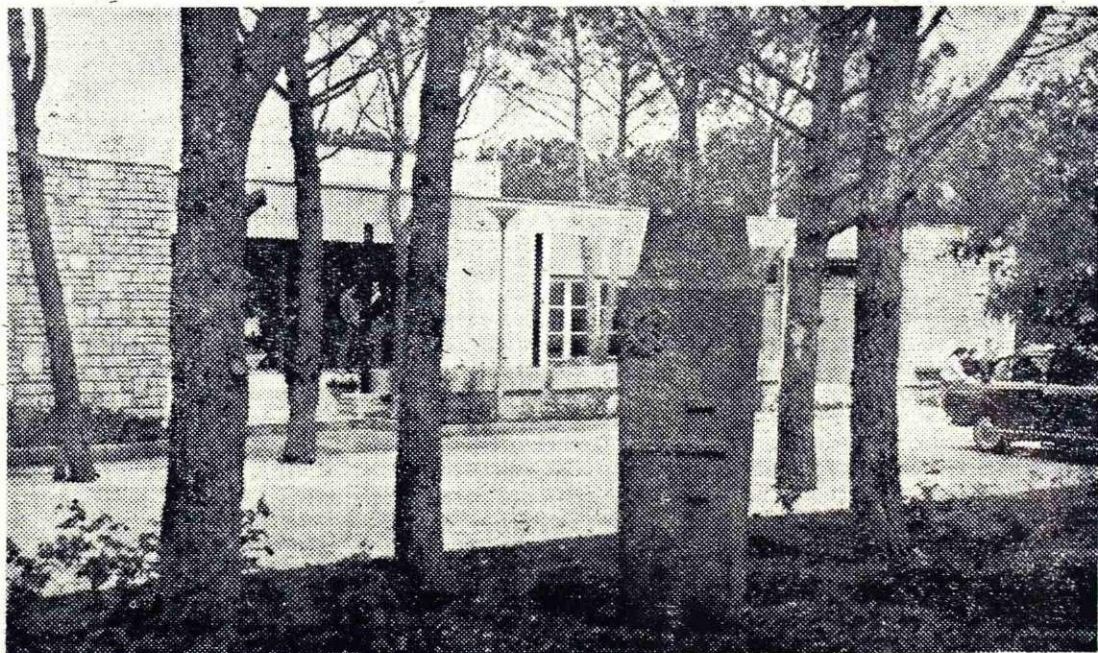
Pogoji za vpis so:

1. priznana kvalifikacija v stroki;
2. potrdilo o zaposlitvi;
3. starost najmanj 18. let.

Vpisovanje bo v dnevih od 5. do 10. julija na DU v Radovljici — graščina II. nadstropje. V teh dnevih bo pisarna DU odprta od 7.—18. ure neprekinjeno. Po tem roku bo vpis možen samo do 13. ure, vendar samo do vključno 21. julija. Vpiše se vsak lahko samo osebno ali s pooblastilom po drugi osebi, informacije pa dobite po telefonu št. 70-265.

Za vpis zaenkrat niso potrebni dokumenti, pač pa samo osebna izjava in vplačilo 5.000 din, kot kavicija. Ta znesek bo pozneje vračunan v šolnino, ali pa vrnjen, če bodo za to objektivni pogoji.

Vodja oddelka:
inž. Vinko Golc



Tabor v Biogradu! Vsi, ki potujete tja ali v Crikvenico z avtobusi, rezervirajte si vozovnice 12 dni prej na Turističnem biroju (nekdanji Izletnik)

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

3. in 4. julija ameriški barvni film PTIČI, ob 17. in 19. uri.

5. julija francoski barvni film AMBICIOZNA, ob 17. in 19. uri.

6. in 7. julija švedski film OBRAZ VOJNE, ob 19. uri.

8. julija nemški barvni film PETROGRAJSKE NOČI, ob 17. in 19. uri.

9. julija jugoslovanski film IZDAJALEC, ob 17. in 19. uri.

10. julija ameriški VV film LJUBEZEN Z NEPOZNANIM, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

3. in 4. julija švedski film OBRAZ VOJNE, ob 18. in 20. uri.

5. in 6. julija ameriški barvni film PTIČI, ob 20. uri, 5. julija tudi ob 18. uri.

7. julija nemški barvni film PETROGRAJSKE NOČI, ob 18. in 20. uri.

8. in 9. julija sovjetski film BITKA NA VOLGI, ob 20. uri.

10. julija češki film REVOLVERAŠ IZ ARIZONE, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

3. julija italijanski film SALVATORE GIULIANO.

4. julija francoski film NEPREVIDENO.

8. julija ameriški barvni film PTIČI.

10. julija švedski film OBRAZ VOJNE.

Kino KOROŠKA BELA

3. julija sovjetski film BITKA NA VOLGI.

4. julija ameriški CS film ZMAGOVALCI.

5. julija švedski film OBRAZ VOJNE.

10. julija jugoslovanski film IZDAJALEC.

Kino KRANJSKA GORA

3. julija ameriški CS film ZMAGOVALCI.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 2. julija od 12. ure do 9. julija do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC:
dr. Alojzij Jenko, Jesenice, Cesta maršala Tita 84, telefon 82-277.

VZHODNI DEL JESENIC:
dr. Avguštin Tancar, Jesenice, Cesta maršala Tita 27, telefon 82-278.

ZAHVALA

Sodelavkam iz cevalarne se pristočno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejela ob odhodu v pokoj.

Marija Mikelj,
cevarna

ZAHVALA

Podpisani Franc Laharnar, zaposlen v valjarni 1300 na Javorniku, se pristočno zahvaljujem sindikalnemu odboru obrata in Izvršnemu odboru sindikalne organizacije za denarno pomoč, ki mi je bila v bolezni zelo dobrodošla.

Franc Laharnar
valjarna 1300

4. julija sovjetski film BITKA NA VOLGI.

8. julija švedski film OBRAZ VOJNE.

9. in 10. julija ameriški barvni film PTIČI.

Radio Jesenice

Sobota, 3. julija

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- kulturno-prosvetne zanimivosti in problemi: »Priprave za praznovanje 30-letnice stavke, 20-letnice osvoboditve in 15-letnice samoupravljanja v naši občini« in »Učni uspehi učencev ob koncu šolskega leta«.
- čestitke in želje poslušalcev,
- mladinska odaja: »Počitniško delo mladih«,
- turistični napotki.

Nedelja, 4. julija

- Mi pa nismo se uklonili: »Kako je Cankarjev bataljon zažgal železniški most v Mostah pri Zirovnici« in koledar važnejših dogodkov v preteklosti,
- obvestila in reklame,
- športnih 10 minut: Ob zaključku spomladanskega dela tekmovanja v I. republiški košarkarski ligi,
- čestitke in želje poslušalcev,

Torek, 6. julija

- lokalna poročila,
- Naši amaterji nastopajo
- Delavska univerza: Predavanje iz ciklusa »Šola za starše«,
- obvestila in reklame,
- pogovor s poslušalci,
- čestitke in želje poslušalcev,

Četrtek, 8. julija

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- zrebanje udeležencev na gradne ankete,
- 20 minut glasbe: Za vsakogar nekaj,
- jeseniške aktualnosti: O uporabljanju sredstev iz sklada za socialno zavarovanje.

Od 13. do 16. avgusta bo v Oberstdorfu v Zahodni Nemčiji mednarodni turnir v hokeju na ledu, na katerem bodo sodelovali tudi Jeseničani. Sodelovali bodo še Arosa iz Švice, Sondhofen iz Zahodne Nemčije in domači Oberstdorf. Lani so na tem turnirju zmagali Jeseničani, zato jih letos čaka težka naloga obdržati prvo mesto, posebno še, ker je nekaj naših najboljših hokejistov v JLA.

V počitniškem domu naše železarne v Crikvenici je na oddihu devetkratni državni prvak ČSSR v hokeju na ledu — moštvo ZKL Brno. V tem moštvu je devet čeških državnih reprezentantov, ki



Jeseniški nogometaši lodo tekmovali v zahodnem delu slovenske conske lige

Jeseniški nogometaši v slovenski conski ligi

V nedeljo popoldan je bila na igrišču Podmežakljo povratna, kvalifikacijska nogometna tekma med enajstoricami iz Kočevja in Jesenic. Jeseniški nogometaši so si zagotovili prednost že prejšnjo nedeljo v Kočevju, kjer so zmagali z rezultatom 2:0. Kljub temu, da igra v prvem polčasu ni bila učinkovita, so jeseniški nogometaši premagali nasprotnike iz Kočevja z visokim rezultatom 9:0. Zanimivo je, da sta vseh 9 golov dosegla samo dva napadalca in sicer Klinar 5 ter Hribar 4. Nekaj golov je bilo zelo lepih. Moštvo iz Kočevja je na tekmi vzdržalo le prvi polčas, nato pa so igralci popustili, tako da so lahko domači nogometaši dosegli izdatno zmago in se s skupnim rezultatom obeh tekem 11:0 uvrstili v zahodni del slovenske conske lige.

V zahodnem delu slovenske conske lige bodo nasprotniki močnejši in zato upravičeno lahko pričakujemo, da bodo tekme kvalitetnejše. Jeseniški nogometaši se bodo morali potruditi, da bodo v slovenski conski ligi uspešno zastopali barve svojega kluba, prav pa bi bilo, da bi se ponovno uvrstili v slovensko nogometno ligo, saj jim v tej ligi z ozirom na tradicijo nogometa na Jesenicah mesto tudi pripada.

V poletnih mesecih bodo imeli nogometaši precej tekem. Čaka jih še polfinalna

in morda tudi finalna tekma v gorenjskem merilu za nogometni pokal Jugoslavije, razen tega pa bodo sodelovali še na nogometnem turnirju obmejnih občin Jesenice — Beljak—Trbiž. Tako kot lani organizira omenjeni turnir

Zveza za šport in telesno vzgojo na Jesenicah. Prva nogometna tekma v okviru tega tekmovanja z moštvom Kelag iz Beljaka bo po vsej verjetnosti odigrana že v nedeljo na Jesenicah.

— or

Košarka

JESENICE : LJUBLJANA
73:54 (34:35)

V soboto zvečer so se jeseniški košarkarji pomerili v okviru slovenske košarkarske lige, z ekipo Ljubljane in zmagali z rezultatom 73:54 (34:35). Tekmo, ki je bila na igrišču Podmežakljo, sta pred sto gledalci vodila ljubljancana Camplin in Rogač.

Jesenice: Sodja 13, Jeraj 19, Peterman 12, Svetlin 19, Koren 5, Čampa 4.

Ljubljana: Kapelj 8, Peršin 7, Milošević 6, Jelačin 11,

Pertot 9, Tomori 13 in Čurga.

Jeseničani so v prvem delu igre zaigrali slabo. Precej so grešili v protinapadih in streljih na koš. Zato so tudi prvi del igre odločili gostje v svojo korist. V drugem delu pa so Jeseničani zaigrali lepo in kolektivno in z lahkoto premagali ljubljancane. Najboljši so bili pri domačinih Jeraj, Sodja, Koren in Peternelj. S to zmago so se Jeseničani še bolj utrdili na drugem mestu. S 16 točkami so takoj za Mariborom, ki prepričljivo vodi z 20 točkami.

Odbojka

JESENICANKE
NAJBOLJŠE

V nedeljo dopoldan je bil na Jesenicah odbojarski turnir za prvenstvo Slovenije. Na turnirju so se zbrale igralke Izole, Brestanice in Jesenic. Največ uspeha so imele domačinke, saj so tako Izo-

lo kot Brestanico premagale s 3:0. Najbolj zanimiva je bila tekma med Jesenicami in Brestanico, ki je bila tudi glede kvalitete najboljša. Jeseničanke sedaj vodijo na prvenstveni lestvici. Srečati se morajo še s Kamnikom, ki verjetno ne bo pretežak nasprotnik.

Športne brzojavke

se bodo prihodnje leto v Ljubljani na svetovnem prvenstvu potegovali za najvišji naslov. Z njimi je tudi trener Bonzek, ki je obenem trener čehoslovaške državne reprezentance.

Hokejska zveza Jugoslavije je poslala vsem klubom koledar priprav hokejske reprezentance za sezono 1965/66. Prvič se bodo zbrali kandidati koncem septembra na testiranju v Zagrebu. Takoj po testiranju bodo odšli na priprave v ČSSR, kjer bodo igrali osem tekem s tamkajšnjimi moštvimi. Reprezentanca bo imela do svetovnega prvenstva, ki bo prihodnje leto pri nas v Jugoslaviji, kar

36 mednarodnih tekem. Zvezni trener bo tudi letos Bubnik.

Dela na drsališču Podmežakljo potekajo po predvidenem programu. Zataknilo se je le pri izkopu temeljev, ker so ugotovili, da je treba z betonskimi injekcijami najprej utrditi teren, ki je zelo skalnat z luknjami. Vendar izvajalci upajo, da jih to dodatno delo ne bo preveč zadržalo in da bodo lahko severno tribuno dogradili v predvidenem roku.

Na plazu pod Prisojnikom se bo pričel 1. julija zvezni tečaj za smučarje skakalce. Poleg ostalih jugoslovanskih skakalcev se bodo tečaja ude-

ležili tudi Jeseničani Zajc, Branc, Razinger in Glubič.

Zaradi zelo ugodnih snežnih razmer na plazu pod Prisojnikom so se funkcionarji jeseniškega smučarskega kluba odločili, da bodo izvedli mednarodni veleslalom. Čez štirinajst dni se bodo tako pomerili med seboj domači smučarji, Avstrijci in Italijani, kdo bo boljši na smučiških pod Prisojnikom. Na tem plazu bodo Jeseničani izvedli tudi nekaj tečajev za člane kluba. Posebno pozornost bodo posvetili mladim, da bi tako prihodnjo sezono pričakali čim boljše pripravljeni.

Likovna razstava

Člani likovne sekcije DPD Svoboda žiri Ivan Gluhododov, Ivan Malovašič, Jože Peternel in Konrad Peternel razstavljajo prvič svoja dela na Jesenicah kot gostje likovne sekcije DOLIK. Razstavo je preteklo soboto zvečer odprl predsednik jeseniške Svobode Joža Varl.

Pri otvoritvi so sodelovali pevci ansambla narodnih plesov in pesmi. Marica Balohova je zapela »Pojdam u Rute«, v duetu z Melito Jelenovo pa »Glejte, že sonce zahaja«. Andrej Kosem in Tonček Dolar pa sta zapela »Jaz bi rad rdečih rož«. Pevce je spremljal na klavirju Leopold Mejač.

Navzoči so kratek kulturni spored, ki je postal že sestavni del DOLIK-ovih razstav, sprejeli toplo in izvajalce navdušeno pozdravili. Razstavljena dela so si prisotni ogledali z razumevanjem in priznanjem, saj so avtorji brez posebne likovne izobrazbe, ki obvladajo svojstveno tehniko naivnih slikarjev, že pred leti zasloveli izven žirov. Njihov sodelavec Janez Sedej, ki prav sedaj razstavlja na Bledu, pa je znan tudi izven naših meja, saj je razstavljal že na mednarodni razstavi v Baslu v Švici. Razstavljavci ustvarjajo svoja dela v prostem času, saj so zaposleni v žirovski čevljarški industriji.

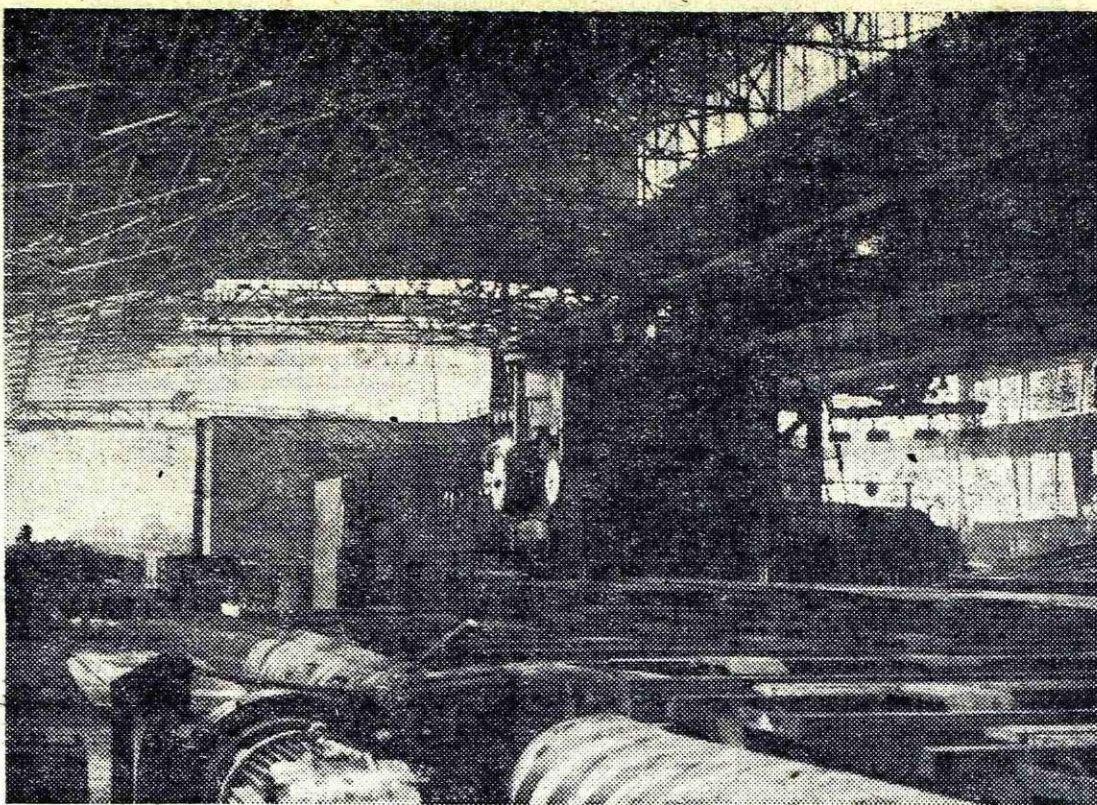
Ivan Gluhododov razstavlja tihožitja, ki so v risbi in koloritu podana realistično. Pokrajina »Ledenica« pa ima dovolj močan navdih naivnega ustvarjalca. Ivan Malovašič razstavlja figuralno delo »Jetnik« in »Tihožitja«, ki so realistična in odsevajo impresionistično razpoloženje. »Jetnik« pa ima rahel mistični poudarek in izpričuje ustvarjalčevo doživetost. Jože Peternel je kot pionir naivnega slikarstva v Žireh ostal zvest svojemu načinu podajanja. Figuralno in pejsažno je dovolj prepričevalen, tehnične finese pa kažejo previden odmik realizmu, s stremljenjem, da bi ohranil likovno izpoved, kar v sodobnem merilu zmore le dober slikar — naivnež. Tudi Konrad Peternel se je močno približal kvaliteti brata Jožeta. Značilnost njegovih del so interierji, kmečka notranja arhitektura, v katero vnaša življenje našega kmeta in delavca. Problem podajanja rešuje svetlobno dovolj učinkovito in tudi težje figuralne kompozicije, čeprav ponekod z ozirom na dogajanje premalo povezane, izpričujejo

umetniško prizadevanje tega slikarja.

Jeseniški Dolik je po več letih, od priključitve žirov k občinski skupščini Logatec, s to razstavo ponovno našel stik z žirovskimi slikarji z željo, da bi tudi v prihodnje tesno sodelovali, saj so interesi obeh prav gotovo v stalnem stremljenju za izpopolnjevanje v likovnem ustvarjanju ter vzgoji našega delovnega človeka na polju likovne umetnosti sploh, posebno še v ocenjevanju, razlikovanju, približevanju ter razumevanju likovnih vrednot slikarja — naivca, amaterja, avtodidakta tja do poklicnega umetnika. Vse jeseniške in okoliške ljubitelje likovne umetnosti vabimo, da si razstavo ogledajo. Odprta bo do vključno 4. julija.

J. Č.

Po objektivnih predvidevanjih bodo v valjarni 2400 še povečali proizvodnjo pločevine



Kdaj odpirajo zapornice?

Na cestnem prehodu na haldi nasproti obratne ambulante, ki vodi preko štirih tirov, so pred kratkim vagoni zadeli v tovarnjak. Ker je bila brzina majhna, je škojevodja takoj ustavil in škode ni bilo. Kot vzrok bi lahko navedli premajhno pazljivost, slab razgled, vožnjo brez spremljevalca.

Večkrat smo že pisali, da je vožnja s cestnimi vozili nevarna, ker so ceste in tiri po tovarni nepregledni, ker ni profilov in odgovarjajoče signalizacije. Zato se je treba ravnati po sporazumu in razgledu. Poleg voznika skrbi za to spremljevalec oziroma premikač. Dolžnost obeh je, da

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega moža in očeta

JOZETA MAJETIČA

se iskreno zahvaljujemo vsemu zdravniškemu osebju internega oddelka splošne bolnišnice na Jesenicah, ki so pokojniku lajšali trpljenje in se trudili, da bi ga ohranili pri življenju, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, njegovim nekdanjim sodelavcem iz železarne ter ostalim darovalcem številnega cvetja in vencev, Rdečemu križu in sostanovalcem za denarno pomoč, govornikom za tople besede sočutja in sožalja, pevcem za ganljive žalostinke in lastnikom osebnih avtomobilov. Najlepša zahvala številnim udeležencem pri pogrebu in vsem, ki so nam v teh žalostnih dneh stali ob strani in pokojnemu možu kadarkoli v življenju storili kaj dobrega.

Zalujoči: žena Marica z otroki

se sporazumeta, katero vozilo se bo premaknilo prej, ker mora praviloma cestno vozilo pred tirom počakati, dokler na njem preko določenega prehoda, opremljenega z Andrejevim križem, premikajo. Če tega ne upoštevamo, je nujna nesreča. Ker je na omenjenem križišču tudi čuvajnica, je bilo

sklenjeno, da bomo postavili zapornice, ki jih čuvaj ne bo odprl, dokler se ne bo prepričal, da so tiri prosti. Zato je ta zapornica vedno spuščena in jo čuvaj odpre za vsako vozilo posebej in ne kot običajno, da bi jo čuvaj spuščal, kadar bi po tirih premikali.

B.

Naši šolniki na Grossglocknerju

Sindikalna podružnica Železarskega izobraževalnega centra organizira vsako leto za svoje člane izlet. Letos so organizirali izlet na Grossglockner v Avstriji. Odpeljali so se v soboto zgodaj zjutraj in po lepi vožnji skozi Koroško prispeli ob 11. uri do hiše cesarja Franca Jožefa v višini 2.451 m. Čudovit razgled na Grossglockner (3.798 metrov), ogromna parkirišča v več etažah, ki sprejmejo na tisoče osebnih avtomobilov in avtobusov ter bogato založeni trgovsko gostinski lokali, so udeležence izleta več kot navdušili. Cesta, ki pelje skozi več metrov visoke ledenike,

je lepša kot naše asfaltirane ceste v dolini, zato privablja Grossglockner dnevno okoli 10.000 turistov iz raznih evropskih držav. Navdušeni nad čudovito urejenim Grossglocknerjem so se vrnili po drugi strani do jugoslovansko-avstrijske meje in tako spoznali domala vso Koroško.

Izlet je uspel in bo ostal slehernemu udeležencu v nepozabnem spominu. Bilo bi prav, da bi podobne izlete v tujino organizirale tudi ostale sindikalne podružnice, da bi njihovi člani poleg domačih spoznali tudi tuje lepote in predvsem odnos do čudovite narave.

U.

UPRAVA OTROŠKEGA VRTCA »JULKE PIBERNIK« JESENICE

o b v e š č a

starše predšolskih otrok, ki še niso redno vključeni v vrtec, da razširja svojo dejavnost tako, da sprejema od 1. julija naprej ob lepem vremenu v dopoldanskem času na igrišče predšolske otroke. Otroci bodo pod nadzorstvom vzgojiteljic prijetno zaposleni in bodo dobili tudi malico. Cena za enkratni obisk je 100 dinarjev.

UMRLA JE ŠTEFANIJA FEDERLE-LEHMANNOVA

V nedeljo so na pokopališču na Blejski Dobravi pokopali Štefanijo Federle. Znana je bila kot požrtvovalna aktivistka pred drugo svetovno vojno, njen mož Fric Lehman pa je bil španski borec in je v španski državljanski vojni daroval tudi svoje življenje. Bila je mati znanega predvojnega komuniste in borca za delavske pravice Slavka Federla. Napredni delavci na Jesenicah in na Javoriku so pokojnega Federla poznali kot revolucionarja, ki se je neustrašeno boril za pravice delavskega razreda na Jesenicah in je bil zaradi svoje revolucionarnosti od takratnih oblasti tudi preganjan in odpuščen z dela v železar- ni.

Pred drugo svetovno vojno je bila Federlova članica napredne organizacije »Zveza delavskih žena in deklet«, znan pa je tudi primer, ko je ob praznovanju 1. maja na Poljanah prišla v spor z orožniki. Le-ti so odstranili rdečo zastavo, namesto nje pa je Federlova izobesila rdečo ruto. Med drugo svetovno vojno so okupatorji Federlovo aretirali in jo odpeljali v italijansko koncentracijsko taborišče. Po osvoboditvi se je spet vrnila na Jesenice in nadaljevala z delom v društvih in organizacijah, dokler ji moči zaradi bolezni niso opešale.

Pokojna Štefanija Federle je bilo rojena v vasi Borjana v občini Tolmin 8. decembra 1885. Vsi, ki smo jo poznali, jo bomo kot revolucionarko in požrtvovalno družbeno delavko ohranili v lepem in trajnem spominu.

- or

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«